

M a j

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

- J. maj* — CK KPJ uputio narodima Jugoslavije proglas u kome, pored ostalog, kaže: »U trogodišnjoj teškoj borbi protiv okupatora i njihovih pomagača, naša slavna Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije postala je snažan, nesalomiv vojni faktor, koji zadaje okupatoru sve teže udarce. Pobjede naše Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije i jedinstvo narodnih masa u herojskoj borbi na život i smrt omogućili su našim narodima da njihovi prestavnici na Drugom zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije u Jajcu donesu istorijske odluke, kojima su za uvijek skinuli sa vlasti protivnarodne reakcionarne izdajničke klike i obezbljedili narodnim masama Jugoslavije sva nacionalna i demokratska prava«. Zatim ih poziva da pojačaju svoje napore u borbi protiv okupatora i njegovih pomagača.
- 2. maj* — U Drvaru otpočeo trodnevni rad II kongresa USAOJ-a. Na kongresu je govorio maršal Jugoslavije Josip Broz Tito. Prisustvovalo je 816 delegata iz svih krajeva Jugoslavije, osim iz Makedonije (ovi nisu mogli doći zbog neprijateljske Prolečne ofanzive koja je bila u jeku, te su jedinice stalno bile u pokretu i vodile borbe). Usvojena je organizaciona rezolucija u kojoj su, pored ostalog, istaknuti političko-organizacioni zadaci i forme rada USAOJ-a. Kongres je izabrao Centralni odbor Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Jugoslavije i položio zakletvu vrhovnom komandantu NOV i POJ Josipu Brozu Titu.
- Antifašistički komitet sovjetske omladine, Međunarodni omladinski savez V. Britanije, predsjednik Unije svegrčke omladinske organizacije i Centralni komitet bugarske omladine uputili pozdravne telegrame II kongresu Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Jugoslavije.
- 3. maj* — VS NOV i POJ naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da preduzme sve mere radi prebacivanja jedinica preko r. Drine u Srbiju, jer se oklevanjem Štaba korpusa može dovesti u pitanje čitav plan VS NOV i POJ za prodor u Srbiju i ugroziti opstanak udarne grupe divizija NOVJ koje su već bile u Srbiji.
- 4. maj* — VS NOV i POJ uputio Stabu 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ direktivu u kojoj mu naređuje da, radi bržeg i uspešnijeg manevrovanja, svoje jedinice odmah oslobodi nepotrebnih tereta i ranjenike pripremi za evakuaciju u Italiju i da se njim bude u što tešnjoj vezi.
- 5. maj* — VS NOV i POJ ponovo naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da dve divizije najhitnije uputi u Srbiju kao pomoć 2. proleterskoj udarnoj i 5. udarnoj diviziji koje su u to vreme vodile teške borbe na pl. Medvedniku i pl. Maljenu.¹
- Ministar spoljnih poslova vlade V. Britanije Antoni Iden ponudio ambasadoru SSSR-a u Londonu plan o podeli interesnih sfera: Rumunija da dođe pod uticaj sovjetske vlade a Grčka pod uticaj Ujedinjenog kraljevstva«.
- Maj p.* — U Alžir, u štab generala Henri Vilsona, komandanta Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje, stigla vojna misija VS NOV i POJ, sa general-majorom Vladimirom Velebitom na čelu. Ona je sa generalom Vilsonom održala nekoliko sastanaka na kojima se raspravljalo o zahtevima VS da se poveća materijalno snabdevanje NOVJ i da se vazduhoplovne i mornaričke jedinice Kraljevine Jugoslavije koje su se nalazile na Bliskom istoku i Malti stave pod komandu VS NOV i POJ. Razgovor nije doneo očekivane rezultate, jer su savezničke vojne vlasti pitanje pomoći u oružju i odeći, kao i pitanje mornarice i vazduhoplovstva, uslovljavale sporazumom NKOJ-a i izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije. VS je odbacio zahteve savezničke komande o upotrebi komandosa u operacijama na dalmatinskoj obali, jer je smatrao da nije potrebno slati savezničke trupe tamo gde su jedinice NOVJ toliko jake da su sposobne izvoditi i složene vojne operacije, ukoliko ih saveznici pomognu oružjem i tehnikom.

¹ VS NOV i POJ uputio je 21. aprila prvo naređenje. Na osnovu toga je Slab 3 udarnog korpusa NOVJ odredio 10. i 17. udarnu diviziju da forsiraju Drinu između Bajine Bašte i a. Drinjače. Međutim, kad je trebalo izvesti prelaž., delovi nematke 13. SS divizije su izveli napad i privremeno ometi Stab 3. udarnog korpusa NOVJ u sprovođenju naređenja VS NOV i TOJ.

- U Sušak stigao američki poručnik Luv Tartis. On se preko nekoga fra Bernanda iz reda Male braće povezao s ministrom unutrašnjih poslova NDH Mladenom Lorkovićem i ministrom domobranstva Antom Vokićem. Tartis je pokušao da rad onih koji su pripremali državni udar u NDH koordinira s radom američke obaveštajne službe. Međutim, 12. maja 1944. otkrio ga je i uhapsio Gestapo, te je interniran u logor kod Graca.
- 6. maj
 - Ekonomsko odeljenje VS NOV i POJ dalo tumačenje naredbe VS NOV i POJ od 8. i 23. februara u vezi sa organizacijom ekonomske službe. U tumačenju se ističu: zajedničke dužnosti intendature korpusa i ekonomskog odseka korpusne vojne oblasti; zadaci intendature; Zadaci ekonomskog odseka korpusne vojne oblasti, odnos ekonomskog i saobraćajnog odseka korpusne vojne oblasti.
 - Vlada SSSR-a donela odluku da se u selu Kalinovki (oblast Vinice) od jedinica 5. avio-divizije za daleka dejstva organizuje baza za dotur materijalne pomoći NOVJ. Ali je dotur bio ograničen, s obzirom na veliku udaljenost ove baze od oslobođene teritorije u Jugoslaviji (oko 1300 km).
- 8. maj
 - Sanitetsko odeljenje VS NOV i POJ Izdalo uputstvo o organizaciji sanitetske službe korpusa.
- 9. maj
 - Predsednik vlade V. Britanije Winston Cerčil obavestio predsednika NKOJ-a Josipa Broza Tita o izboru Ivana Subašića za predsednika buduće vlade i o zadacima Ministarskog saveta Kraljevine Jugoslavije. Cerčil nije insistirao na formiranju jedinstvene vlade u koju bi ušli i predstavnici NKOJ-a i nije postavljao pitanje u vezi sa odlukama II zasedanja AVNOJ-a. Josip Broz Tito je izjavio da prihvata izbor Subašića pod uslovom da buduća vlada odstrani Dražu Mihailovića i osudi sve saradnike okupatora u Jugoslaviji.
 - Jedinice Crvene armije oslobodile Ševastopolj, forsirale r. Dnjestar i započele odlučujuću bitku za Rumuniju.
- 10. maj
 - Ekonomsko odeljenje VS NOV i POJ izdalo uputstvo o nabavci kancelarijskog materijala, ističući da svi štabovi koji se nalaze blizu gradova treba da organizuju nabavku hartije.
- 11. maj
 - Predsednik NKOJ-a i vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito izdao naredbu o organizaciji personalne službe. Naredbom se predviđa: formiranje personalnih odeljenja pri Povereništvu za narodnu odbranu NKOJ-a i pri glavnim štabovima; formiranje personalnih odseka pri štabovima korpusa (u divizijama ovu službu preuzimaju politički komesari, a u brigadama, bataljonima i četama pomoćnici politkomesara); ustrojavanje personalne kartoteke.
 - Na frontu u Italiji britanska 8. i američka 5. armija preduzele ofanzivu. probile nemačke položaje na tzv. Gustavovoj liniji i prinudile nemačke trupe da 17. maja napuste dugo branjeni Kasino i dolinom reke Liri povuku se ka Rimu
- 12. maj
 - Načelnik personalnog odeljenja VS NOV i POJ general-lajtnant Aleksandar Ranković uputio Glavnom štabu NOV i PO za Hrvatsku uput o formiranju personalnih odeljenja i odseka i uput za ispunjavanje personalnih upitnika sa kraćim objašnjenjem.
 - VS NOV i POJ naredio Stabu udarne grupe divizija (2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ) da se obe divizije orijentišu prema slobodnoj teritoriji 2. udarnog korpusa NOVJ na levoj obali r. Lima.
- 13. maj
 - Naredbom vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita obrazovano pri Povereništvu za narodnu odbranu Odeljenje za zaštitu naroda (Ozna) sa zadatkom da objedini službu bezbednosti u borbi protiv neprijateljske špijunaže i petokolonaške delutnosti i da u tom cilju usmerava rad za to predviđenih jedinica.
 - VS NOV i POJ naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da se 17. udarna divizija poveže s jedinicama 2. udarnog korpusa NOVJ. a da se 10. udarna divizija odmori i da sačeka popunu materijalom. Ujedno je obavestava da će neprijateljske snage, po svemu sudeći, i dalje vršiti pritisak na njegove jedinice.
 - VS NOV i POJ uputio depešu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: obavestava da su se 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ morale povlačiti ka pl. Zlatiboru zbog velike iscrpljenosti; daje direktivu da Stab korpusa omogući tim divizijama odmor, a da će VS NOV i POJ nastojati da one dobiju obuču i drugo; obavestava da će na to područje stići 10. i 17. udarna divizija NOVJ, kako bi se obrazovala jača grupa za prodor u unutrašnjost Srbije.

- Povereništvo za prosvetu NKOJ-a izdalo uputstvo o organizaciji prosvete: o strukturi prosvetne organizacije pri organima vlasti i o oblicima prosvetne delatnosti (opštc narodno prosvjećivanje, školsko prosvjećivanje i kulturna delatnost).
 - Vlade SSSR-a. SAD i V. Britanije pozvale vlade Mađarske, Rumunije, Bugarske i Finske da prekinu ratne operacije protiv antihitlerovske koalicije.
14. maj
- VŠ NOV i POJ uputio direktivu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: obaveštava ga da nemačke snage kamionima prebacuju četnike prema Novoj Varoši i Prijepolju i da sa ovim četničkim snagama vode borbu 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ; naređuje mu da njegove jedinice u sadejstvu sa 2. proleterskom udarnom i 5. udarnom divizijom NOVJ spreče prelaz četnika preko r. Lima i razbiju ih
15. maj
- General-feldmaršal Ervin Romei, komandant Severne grupe armija na Lamanšu i general pešađije Stilpnagel, vojno-upravni komandant Francuske, planirali hapšenje vođe Trećeg Rajha Adolfa Hitlera i njegovu osudu od strane jednog nemačkog suda.
- Maj p. p.
- Vojna misija VŠ NOV i POJ uspostavila u Alžiru kontakt sa članovima Komiteta nacionalnog oslobođenja Francuske.
- Maj s.
- Vrhovna komanda Francuske armije dala svoju saglasnost da se za NOVJ regrutuju Slovenci iz Slovenačkog primorja koji su živeli u Alžiru, a koje je izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije pune dve godine uzalud vrbovala za svoje vojne jedinice u Egiptu
 - Predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil stavio u zadatak svome ambasadoru u Vašingtonu lordu Halifaksu da preko Stejt department» ispita kako će vlada SAD reagovati na podelu interesnih sfera između V. Britanije i SSSR-a.
1. maj
- VS NOV i POJ uputio naređenje Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: 2. proletersku udarnu, 5. udarnu i 17. udarnu diviziju NOVJ momentalno ne upućivati u Srbiju, već ih najpre treba odmoriti i snabdeti.
 - Komitet nacionalnog oslobođenja Francuske uputio francuskom narodu poziv u kome se pored ostalog, kaže: »Francuski narod u ovim teškim ratnim prilikama stekao je još jednog iskrenog prijatelja — hrabre narode Jugoslavije, koji se pod rukovodstvom legendarnog junaka, maršala Tita, bore već pune tri godine, ne samo za svoje, već i za oslobođenje Francuske ...«
 - U Italiji savezničke snage zauzele dugo branjeni Kasino.
 - Vlada V. Britanije pozvala vojnu misiju VŠ NOV i POJ iz Alžira u London radi razgovora. Misiju je 20. maja primio predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil, koji je tom prilikom izložio plan pregovora između izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije i NKOJ-a. sugerišući direktne pregovore između predsednika NKOJ-a Josipa Broza Tita i kralja Petra II Karaciordevića.
 - Otpočela dvodnevna sednica izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije pod predsedništvom Božidara Purića. Na njoj je zaključeno da vlada u trenutnoj situaciji ne može primiti odgovornost da se u Ministarski savet ponovo ne izabere Draža Mihailović, jer bi to značilo jačanje pozicija revolucionarnog pokreta na štetu četnika-. Purić je predložio da kralj sazove šefove političkih grupa u Londonu i Slobodana Jovanovića radi formiranja nove vlade, u kojoj bi Mihailović zadržao resor ministra vojske.
 - Vlada SSSR-a obavestila vladu V. Britanije da se slaže s njenim predlogom o podeli Interesnih sfera na Balkanu.
- JU, maj
- Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije uputila Draži Mihailoviću 7,000.000 dinara, 2,000.000 francuskih franaka i 75.000 dolara.
 - Posada broda »Timok« (osim kapetana broda, 1 oficira i 2 telegrafista) u luci Bizertu (u Tunisu) donela odluku da se priključi NOVJ. razvila zastavu DF Jugoslavije i predala 215.600 lira u korist ranjenika NOVJ.
20. maj
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio direktivu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: ističe da se odnosi sa saveznicima pozitivno razvijaju; da je potrebno uzdržavati se od svakog komentara, pozitivnog ili negativnog; povodom formiranja nove izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije u Londonu; te sačekati stav NKOJ-a i CK KPJ. Zatim nalaže da se ova direktiva prenese vojnim

- komandama, štabovima, ustanovama i civilnim organima na području toga korpusa. (Ovog i kasnijih dana direktiva je upućena i drugim potčinjenim štabovima NOVJ.)
- Po naređenju VS NOV i POJ. na pl. Radanu GS NOV i PO za Srbiju od 4, 5. i 6. srpske NO brigade formirao 21. udarnu diviziju NOVJ. (Nazivana je i 1. srpskom divizijom NOVJ.)
22. maj — GS NOV i PO za Srbiju, po naređenju VS NOV i POJ, od 8. 10. i 12. srpske NO brigade formirao 32. diviziju NOVJ. (Nazivana je i 2. srpskom divizijom NOVJ.)
24. maj — VS NOV i POJ izdao naredbu o vojnim sudovima: ustanovljavaju se vojni sud korpusa, vojni sud korpusne vojne oblasti i viši vojni sud kod VŠ NOV i POJ i određuju se nadležnost i sastav svakog vojnog suda; naznačuju se krivična dela, kazne i zaštitne mere; propisuje se postupak pri izricanju i izvršenju presude. Istovremeno se ukidaju dotadašnji vojni sudovi komandi područja, NOP odreda i brigada.
- Iz s. Bastaha stigao u Drvar vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito i zanoćio u pećini. (Ovde ga je zatekao nemački vazdušni desant.)
- U Londonu je vrhovni komandant savezničkih snaga u Evropi general Dvajt Ajzenhauer primio šefa vojne misije VŠ NOV i POJ general-majora Vladimira Velebitu. Ajzenhauer se raspitivao o ratištu na Balkanu, o brojčanoj snazi neprijatelja, o uspesima NOVJ i o taktičkim načelima odbrane nemačkih trupa.
- VŠ NOV i POJ izdao naredbu o disciplinskoj odgovornosti vojnih lica kao i građanskih lica koja stoje u bilo kakvom odnosu s vojskom. U toj naredbi su fiksirani vojnodisciplinski prestupi, vrste disciplinskih kazni i nadležnost u kažnjavanju. Stupanjem na snagu te naredbe ukinuti su dotadašnji sudovi časti za oficire NOV i POJ.
25. maj — Vazdušnim napadom na Drvar, nemačke, domobranske i četničke snage (ojačani 500. SS padobransko-lovački bataljon, ojačana pukovska grupa nemačke 373. legionarske divizije, pukovska grupa nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, nemački 92. motorizovani puk ojačan domobranskim 1. pukom 2. lovačke brigade i nemačkim 54. brdskim izviđačkim odredom, nemački 105. izviđački SS odred sa ojačanim izviđačkim odredom nemačke 369. legionarske divizije, nemački 1. puk »Brandenburg« bez jednog bataljona, manje četničke snage upotrebijene na svim pravcima i oko 100 aviona za podršku jedinica) iz garnizona Bos. Krupa, Bihać, Srb, Knin, Livno, Jajce, Mrkonjić-Grad i Banja Luka otpočele drvarsku operaciju s ciljem da unište VŠ NOV i POJ, koji se nalazio u Drvaru, a zatim okruže i unište jedinice NOVJ u zapadnoj Bosni (1. proleterski udarni i 5. udarni korpus NOVJ i delove 8. korpusa NOVJ). Operacija je neuspešno završena sredinom juna.
- Za vreme desanta na Drvar vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito naredio 5. udarnom korpusu NOVJ i 1. proleterskoj udarnoj diviziji NOVJ da zatvore pravce prema Drvaru kako bi omogućili 6. proleterskoj diviziji NOVJ »Nikola Tesla« da uništi nemački 500. SS padobransko-lovački bataljon.
- Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije, sa predsednikom Božidarom Purićem na čelu, podnela ostavku.
31. maj — VŠ NOV i POJ uputio direktivu Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: 2. proletersku, 5. i 17. udarnu diviziju NOVJ odmoriti i snabđeti materijalom; jedinice toga korpusa treba da zatvaraju pravce eventualnog neprijateljskog nadiranja i da nastoje inicijativu zadržati u sopstvenim rukama.
- Predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil uputio telegram predsedniku SAD Franklinu Ruzveltu u kome traži da vlada SAD odobri britansko-sovjetski sporazum o podell interesnih sfera na Balkanu.
- Maj k. — Sef vojne misije VS NOV i POJ general-major Vladimir Velebit se sastao u Londonu sa predsednikom HSS Ivanom Šubašićem. Šubašić mu je izneo razlog dolaska u Englesku, naglašavajući da će nova vlada Kraljevine Jugoslavije biti formirana posle sporazuma sa NKOJ-em. Buduća vlada, po mišljenju Šubašića, treba da bude vlada koalicije, u kojoj bi učestvovali i predstavnici NKOJ-a, a umesto Draže Mihailovića dužnost ministra vojske, mornarice i vazduhoplovstva preuzeo bi Josip Broz Tito. Pored toga, on je naglasio da će buduća vlada Kraljevine Jugoslavije podržati NOP s ciljem da se sve snage u zemlji mobilisu za borbu protiv spoljnih i unutrašnjih neprijatelja.
- Sanitetska uprava Crvene armije ponudila VS NOV i POJ pomoć u stručnom osoblju. VS je pomoć prihvatio, tako da je u leto 1944. bilo upućeno u Jugoslaviju nekoliko hirurških ekipa Crvene armije.

- Održan prvi sastanak između predstavnika NDH Mladena Lorkovića i Davida Sinčića i rukovodilaca HSS Augusta Košutića i Ivana Faroltija. Na njemu je zaključeno: izvesti državni udar, raspustiti ustaške vojne formacije i stranačke organizacije i objedinjenim snagama domobrana i narodne zaštite preuzeti građansku i vojnu vlast u NDH; u zajednici sa četnicima popa Dujića organizovati odbranu na liniji r. Neretva – pl. Bjelašnica – r. Bosna – Vinkovci i pozvati zapadne saveznike da zasednu dalmatinsku obalu: Anti Paveliću dozvoliti dobrovoljni odlazak u emigraciju, a dužnost predsednika Hrvatske Republike poveriti Vladimiru Mačeku. S planom puča je upoznat i Pavelić, koji se složio sa svim njegovim pojedinostima, ali je o svemu tome nesmotreno obavestio nemačkog poslanika u Zagrebu Zigfrida Kašea. Informisan o pripremama prevrata u Hrvatskoj, Hitler je odmah zatražio od Pavelića da uhapsi i internira vođe puča.

- Maj
- Vlada V. Britanije zvanično obustavila slanje materijalne pomoći četnicima Draže Mihailovića.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito pohvalio borce, podoficire, oficire i političke komesare 36 udarno divizije NOVJ za pokazanu hrabrost i požrtvovanost u borbama u istočnoj Bosni.

BOSNA I HERCEGOVINA

- j. maj
- Glavnina čelničkog Nevesinjskog korpusa, ojačana manjim delovima nemačke 369. legionarske divizije i domobranske 9. posadne brigade (oko 2000 vojnika), napadom iz Gacka i Nevesinja odbacila delove 29. udarne divizije 2. udarnog korpusa NOVJ preko komunikacije Gacko – Bileća i do 3. maja delom snaga prodrla u Bileću, dok su ostale snage udarom u loda preko pl. Trusine odbačene u polazne garnizone. U trodnevnim borbama neprijatelj je imao blizu 50 mrtvih i preko 50 ranjenih. Severnohercegovački NOP odred i delovi 10. i 11. hercegovačke udarne brigade imali su 35 mrtvih i ranjenih i oko 30 nestalih.
 - Su pravca s. Sokolovića i s. Mislova (kod Sokolca) oko 300 četnika Romanijskog korpusa napalo delove 15. majevičke udarne brigade 17. udarne divizije NOVJ na prostoriji s. Džimirje – s. Strmice – s. Mrkalji. Posle dvočasovne borbe četnici su razbijeni uz gubitke od 50 mrtvih i ranjenih. Brigada je imala 1 mrtvog 8 ranjenih i 3 nestala.
2. maj
- Otpočeo dvodnevni neuspeo napad 1. i 13. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ na Mrkonjić-Grad, koji su branili delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«.
 - Između Kozarca i s. Petrovog Gaja (kod Prijedora) Kozarski NOP odred razrušio 5 km železničke pruge.
3. maj
- U rejonu s. Barska – s. Skokovi – s. Mrcelje delovi nemačke 373. legionarske divizije i ustaše iz Cazina napali 2. udarnu brigadu 7. udarne divizije NOVJ, ali su, posle šestočasovne borbe, odbačeni u polazni garnizon. Neprijatelj je imao 20 mrtvih i 15 ranjenih vojnika, a jedinice 2. brigade – 5 ranjenih boraca.
 - Na prostoriji s. Semin – s. Resavci (kod D. Vakufa) delovi 10. udarne divizije NOVJ vodili 15-časovnu borbu protiv jednog bataljona nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i naneli mu gubitke od oko 50 mrtvih i ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 3 mrtva i 8 ranjenih boraca.
4. maj
- Delovi 16. udarne divizije NOVJ zauzeli Kladanj koji su branili mesni milicijski bataljon i jedna četa nemačke 13. SS divizije »Handžar«. Neprijateljski gubici: oko 30 mrtvih, 20 ranjenih i 5 zarobljenih. Gubici jedinica NOVJ: 13 mrtvih i 26 ranjenih boraca.
 - Neprijatelj š pravca M. i V. Bubnja napao na s. Martin Brod (kod Kulen-Vakufa), te uspeo da uđe u mesto i zapali nekoliko kuća, ali ga je odbacila 1. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOV.T »Nikola Tesla«, nanevši mu osetne gubitke. Brigada je imala 8 mrtvih i 10 ranjenih boraca.
 - Na pruzi Sarajevo – Konjic 4. bataljon 7. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ uništio teretni voz od 25 vagona i 2 lokomotive i neprijatelju naneo gubitke od 45 mrtvih i 6 zarobljenih vojnika.
- J. maj
- Iz Grahova, Trebinja, Bileće i Gacka četiri četničke brigade (Trebinjska, Vučedolska, Bilećka i Gatačka), sa oko dva bataljona nemačke 369. legionarske i 181. pešadijske divizije, napale 12. i 10. hercegovačku udarnu brigadu 29. udarne divizije i 16. mu-

- slimansku udarnu brigadu 27. udarne divizije NOVJ. Sutradan su, uz gubitke od oko 100 mrtvih i ranjenih, odbačene u polazne garnizone.
- U Drvaru, po naređenju Štaba 5. udarnog korpusa NOVJ, ori Udarnog odreda 5. korpusa NOVJ formirana 16. krajiška udarna brigada.
 - Po naređenju Štaba 3. udarnog korpusa NOVJ, 2. krajiška udarna brigada izašla iz sastava 27. udarne divizije NOVJ a ušla u sastav 17. udarne divizije NOVJ.
- Maj p.*
- Po naređenju Štaba Unske operativne grupe rasformiran Krajiški (muslimanski) NOP odred.
- 6. utaj*
- Jedanaesta udarna divizija NOVJ izvršila neuspješni napad na Kotor-Varoš, koji su branile ustaško-domobranske jedinice, i pretrpela gubitke od 2 mrtva i 18 ranjenih boraca.
 - Iz rejonu Klادنja otpočeo marš 16. udarne divizije NOVJ ka određenom odseku prelaza r. Drine (Bajina Bašta – s. Fakovići), radi pružanja pomoći 2. proleterskoj i 5. udarnoj diviziji NOVJ u borbama u Srbiji. Sutradan su je delovi nemačke 13. SS divizije »Handžar« i 7. SS divizije »Princ Eugen« odbacili iz rejonu s. Milića (kod Vlasenice) u polazni rejon.
 - U s. Džinovoj Mahali (kod Nevesinja) 11. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ iznenadnim udarom razbila 2. nevesinjsku brigadu četničkog Nevesinjskog korpusa, nanevši joj gubitke od 17 poginulih, oko 20 ranjenih i 4 zarobljena. Brigada je imala 2 mrtva i 6 ranjenih boraca.
 - Na pruzi Visoko – Zenica delovi 10 udarne divizije NOVJ uništili neprijateljski oklopni voz. Neprijatelj je imao 80 mrtvih vojnika.
- 7. maj*
- U s. Martinen (kod Prnjavora), od omladinaca poljske nacionalne manjine u srednjoj Bosni formiran 1. poljski bataljon. On je ušao u sastav 14. srednjobosanske udarne brigade U. udarne divizije NOVJ.
 - Na železničkoj pruzi s. Otoka – Bos. Krupa mineri 7. udarne divizije NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz. ubivši 4 nemačka oficira. 17 nemačkih vojnika i 20 ustaša i uništivši lokomotivu i 6 vagona.
- 8. maj*
- Delovi nemačke 373. legionarske divizije iz Prijedora zauzeli rudnik gvozda Ljubiju, koji su branili delovi 4. udarne divizije NOVJ.
 - Na putu Prijedor – San. Most delovi 8. i 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ vodili jednodnevnu borbu protiv delova nemačke 373. legionarske divizije i četnika i naneli im gubitke od oko 30 mrtvih i 40 ranjenih. Gubici brigada: 7 mrtvih i 6 ranjenih boraca.
 - U s. Poljicu (kod Gacka) formirano Pozorište narodnog oslobođenja Hercegovine. Ono je imalo pozorišnu ekipu hor. muziku, orkestar i predavačku grupu.
- 10. maj*
- Kod s. Mandre (blizu Sokolca) 6. istočnobosanska udarna brigada 17. udarne divizije NOVJ, maršujući ka odseku prelaza preko Drine (s. Stari Brod – s. Slap), sukobila se s delovima nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, a u rejonu s. Mislova 2. krajiška NOU brigada napadnuta od nemačkih delova, četnika i ustaša. Zbog tih neprijateljskih napada i žestokog bombardovanja iz vazduha moralo se privremeno odustati od prelaza u Srbiju. Neprijatelju su naneseni osetni gubici. Gubici brigada: 17 mrtvih i 22 ranjena borca
 - Na sektoru s. Vukovo – Krive jelike - s. Kneževići (kod Bugojnu) delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodili sedmočasovnu borbu protiv delova nemačke 7. SS divizije Princ Eugen i naneli im gubitke od 80 mrtvih i ranjenih vojnika. Gubici 10. udarne divizije: 1 mrtav i 19 ranjenih boraca.
 - Odlukom Štaba 3. udarnog korpusa NOVJ rasformiran Birčanski NOP odred, a ljudstvom popunjena 19. birčanska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ.
- U. maj*
- Dve kolone nemačke 373. legionarske divizije, jedna nastupajući iz Prijedora prema Kozarcu a druga iz Prijedora prema s. Celi, uspele su okružiti deo jedinica 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ. Posle oštne borbe jedinice 4. udarne divizije su izvršile proboj na r. Gomjenici i preko pruge Prijedor – Kozarac izbile na pl. Kozaru. Neprijateljski gubici: 15 mrtvih i više ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 14 mrtvih 39 ranjenih i 104 nestala borca; izgubljena su 4 minobacača, 5 p. mitraljeza i 50 pušaka.
 - Iz Prijedora kolona nemačke 373. legionarske divizije prodrla kroz položaje jedinica 4. udarne divizije NOVJ i ušla u San. Most, ali se istog dana povukla u Ljubiju i Prijedor.

- Po naređenju Štaba 3. udarnog korpusa NOVJ, 10. i 17. udarna divizija NOVJ. pošto nisu uspele da predu r. Drinu za Srbiju vraćene prema Tuzli i Olovu, gde su vođene borbe protiv nemačkih vojnika, četnika i ustaša.
- 12. maj
 - Četnički Nevesinjski korpus, dva bataljona nemačke 369. legionarske divizije i jedan bataljon domobranske 9. posadne brigade iz Gacka i Nevesinja počeli konvergentan napad na glavninu 29. udarne divizije NOVJ. U četverodnevnom borbama, počesnim razbijanjem kolona koje su – vršeći represalije – bile prodrle do s. Davidovića (kod Bileće), 10. i 11. hercegovačka udarna brigada i Severnohercegovački NOP odred odbacili su neprijatelja u polazne garnizone. Prema nepotpunim podacima, u tim borbama je poginulo 113 nemačkih vojnika i 87 četnika, a ranjeno 170 neprijateljskih vojnika. Dvadeset deveta divizija je imala 18 mrtvih, 38 ranjenih i 50 nestalih boraca. U borbi sa četnicima na Gatu (kod Avtovca) zarobljen je (i kasnije streljan) pomoćnik političkog komesara čete iz 11. hercegovačke udarne brigade Mileta Okiljević, narodni heroj.#
 - Tri bataljona 2. dalmatinske udarne brigade i 1. i 2. bokeljski bataljon Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ odbacili delove četničke Trebinjske brigade (koji su bili ojačani jednom nemačkom četom) i zauzeli s. Lastvu (blizu Trebinja).
- 13. maj
 - Između s. Ravnice i s. Dobrljina (na pruži Bos. Novi – Kostajnica) diverzantska četa Kozarskog NOP odreda minom oštetila nemački oklopni voz. Poginulo je 20 nemačkih vojnika.
 - Naređenjem Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ formirana Vojna oblast 29. udarne divizije NOVJ. Ona je imala strukturu korpusne vojne oblasti i obuhvatala je celu Hercegovinu.
- 14. maj
 - Delovi 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ vodili tročasovnu žestoku borbu protiv neprijatelja koji se iz Ljubije kretao prema Sanskom Mostu. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 22 mrtva i 29 ranjenih. Brigada je imala 6 ranjenih boraca.
 - Naredbom Štaba 29. udarne divizije NOVJ, od Mostarskog NOP odreda i 4. bataljona 11. hercegovačke NOU brigade formirana 13. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ.
 - Us. Uzdolu (kod Prozora), naredbom Slaba 5. udarnog korpusa NOVJ, od Ramskog NOP odreda formirana 17. krajiška udarna brigada 10. divizije NOVJ.
- 15. maj
 - Po naređenju VS NOV i POJ, 17. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ krenula iz rejlona južno od Olova, preko Romanije, Jahorine i Zelengore, radi ulaska u sastav 2. udarnog korpusa NOVJ.
 - Na odseku Kiseljak – Fojnica jedinice 10. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv neprijatelja i nanela mu gubitke od oko 15 mrtvih i 36 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 9 mrtvih i 12 ranjenih boraca.
 - Na pruži Prijedor – Bos. Novi Gradiško-lijevčanski NOP odred srušio neprijateljski voz. Poginulo je i ranjeno 70 neprijateljskih vojnika.
 - Po naređenju Štaba 4. udarne divizije NOVJ, od čete Kozarskog NOP odreda i po 20 boraca 6. i 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ formiran Timarski NOP odred.
- 18/17. maj
 - Štab 3. udarnog korpusa NOVJ uputio na pl. Majevicu 16. udarnu diviziju i Stab 38. udarne divizije NOVJ, sa 17. majevičkom udarnom brigadom, radi pomoći 36. udarnoj diviziji NOVJ koja se na prostoriji Lopare – Tuzla nalazila u teškom položaju zbog pritiska jakih neprijateljskih snaga.
- 17. maj
 - Kod s. Pokoja (na pruži Bihać – Bos. Krupa) diverzantska četa Podgrmečkog NOP odreda minom srušila neprijateljski voz (6 vagona) sa životnim namirnicama i drugim materijalom.
 - Celničko uporište u s. Lokvarima (kod Banje Luke) napali delovi 39. divizije NOVJ i naneli četnicima gubitke od oko 15 mrtvih, 11 ranjenih i 2 zarobljena. Zaplenjene su 23 puške, 450 metaka i druga ratna oprema.
- 18. maj
 - Na prostoriji s. Račići – s. Stojkovići – s. Dragovići – s. Vojnovići – s. Jamići (kod Rogatiće) 10 nemačkih aviona bombardovalo položaje 17. udarne divizije NOVJ i ovoj diviziji nanelo gubitke od 11 mrtvih i 11 ranjenih boraca.
 - Kod Okresanice (na pl. Majevice) delovi (oko 450 vojnika) nemačke 13. SS divizije • Handžar« napali na dva bataljona 1. udarne brigade 16. udarne divizije NOVJ. Bor-

- ba je trajala ceo dan. Neprijatelj je odbijen u s. Srebrenik uz gubitke od oko 60 mrtvih. Brigada je imala 30 mrtvih i ranjenih.
10. maj – Delovi 6. krajiške udarne brigade 4. divizije NOVJ napali uporište u s. Spahićima (kod Bihaća) i naneli neprijatelju gubitke od oko 10 mrtvih i 5 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 3 mrtva i 7 ranjenih.
20. maj – U s. Cikotama (kod Vlasenice), po naređenju Štaba 3. udarnog korpusa NOVJ, od Romanijskog NOP odreda i 1. bataljona 15. majevičke udarne brigade 17. udarne divizije NOVJ formirana 20 romanijska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ.
- Kod s. Lašve, na pruzi Visoko – Zenica, dva bataljona 7. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ napala domobranski transportni voz (28 vagona). Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 100 mrtvih i ranjenih i 50 zarobljenih. Bataljoni su imali 1 mrtvog i 1 ranjenog.
- Kod s. Zakmura (blizu Foče) nemački vojnici, ustaše i četnici (oko 450 vojnika) napali 2. krajišku udarnu brigadu 17. udarne divizije NOVJ za vreme njenog pokreta za Srbiju. Brigada je imala 3 mrtva i 3 ranjena borca.
- Dva bataljona 2. vojvodanske udarne brigade 16. udarne divizije NOVJ izvršila napad na neprijateljski položaj Strnču (kod s. Lopara, blizu Tuzle). Posle žestoke tročasovne borbe, kad je stiglo pojačanje, bataljoni su se povukli na polazni položaj. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 60 mrtvih i ranjenih, a bataljoni – 12 mrtvih, 30 ranjenih i 12 nestalih boraca.
21. maj – Blizu s. Đurđevice (kod Foče) nemačke jedinice, ustaše i četnici napali dolove 6. istočnobosanske udarne brigade 17. udarne divizije. Posle petočasovne žestoke borbe neprijatelj je odbačen prema Vjetreniku uz gubitke od oko 70 mrtvih i ranjenih. Brigada je imala 14 ranjenih boraca.
- Izabran ONO odbor za okrug Livno – Glamoč.
- 21/22. maj – Sa prostorije s. Vrbniče – s. Trbušće (kod Foče) 17. udarna divizija NOVJ nastavila marš za Srbiju pravcem s. Vrbnica – Lučke kolibe – Ljubin grob – Javorak – izvorni deo r. Jabučnice – s. Krnja Jela – s. Izgori. Usled zamorenosti ljudstva, marš je bio vrlo naporan.
22. maj – Zbog pritiska neprijatelja, 16. 36. i 38. udarna divizija NOVJ, po naređenju Štaba 3. udarnog korpusa NOVJ, povukla se sa pl. Majevicc na severne ogranke pl. Kojuha.
23. maj – Po naređenju Štaba 5. udarnog korpusa NOVJ, Jajačkl NOP odred, koji se do tada nalazio pod komandom 10. divizije NOVJ, ušao u sastav 11. udarne divizije NOVJ.
24. maj – Na putu Bos. Krupa – Bihać delovi 6. i 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali ustaški bataljon i, posle četvoročasovne borbe, naneli mu gubitke od oko 50 mrtvih i 60 ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 1 mrtav i 1 ranjen borac.
- Između s. Svodne i s. Blagaja (na pruzi Prijedor – Bos. Novi) Podgrmečki NOP odred srušio neprijateljski transportni voz i uništio lokomotivu i 5 vagona.
- Kod s. Bos. Bojne (blizu Cazina), u borbi protiv nemačkih vojnika, poginuo zamenik komandanta bataljona 1. muslimanske brigade Unske operativne grupe Ibrahim Mržljak, narodni heroj.
25. maj – Otpočeo vazdušni desant na Drvar. Od 6,35 do 7 časova, pre početka desanta, pet eskadrila nemačkih aviona bombardovalo Drvar. Zatim su transportni avioni bacili padobrance a teretne jedrilice spustile vojnike na područje s. Vrtoča i groblja u Drvaru. Prvog dana borbe poginuli su: član Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu Rade Vranješević, komandant Drvarskog vojnog područja Jandrija Tomić Čić, komandant Drvarsko-petrovačkog NOP odreda Marko Jokić i član KPJ Vlado Miklavc, narodni heroji.
- Prvi otpor desantnim jedinicama u Drvaru pružili su: Prateći bataljon VŠ, vod protivavionskih mitraljeza, tenkovski vod, pojedine grupe vojnopolozadinskih ustanova, članovi okružnog, sreskog i opštinskog komiteta KPJ i SKOJ-a za Drvar i pripadnici organa narodne vlasti.
- Ljudstvo Oficirske škole pri VŠ NOV i POJ stiglo iz s. Sipovljana u Drvar oko 8 časova, za vreme desanta, i napalo neprijateljske snage s jugoistoka i istoka te ih odbacilo sa desne obale r. Unca ka Šobića glavici i onemogućilo im bočni napad na pećinu, gde se nalazio VŠ NOV i POJ s maršalom Jugoslavije Josipom Brozom Titom na čelu.

- Nemački 500. SS padobransko-lovački bataljon do 9 časova zauzeo deo Drvara na levoj obali r. Unca, ali je oko 100 boraca Pratećeg bataljona, pod neposrednim rukovodstvom VS NOV i POJ, uporno branilo pećinu.
 - Za vreme desanta na Drvar 2. bataljon 3. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« krenuo samoinicijativno iz s. Resanovaca ka Drvaru. To je bila prva operativna jedinica koja je oko 11 časova napala neprijatelja na Trninića bregu (kod Drvara).
 - Za vreme drvarske operacije 3. proleterska (lička) udarna brigadu 6. proleterske divizije NOV.T »Nikola Tesla« napala nemački 500. SS padobransko-lovački bataljon i uspela da u zahvatu svoga napada ovlada svim dominantnim tačkama na prilazima Drvaru izuzev Sobića glavice. Zbog toga je nemački 500. SS padobransko-lovački bataljon morao da veći deo snaga odvoji za borbu protiv 3. proleterske (ličke) NOU brigade, tako da su maršal Jugoslavije Josip Broz Tito i ostali članovi VS NOV 1 POJ bili u mogućnosti da oku 12 časova napuste pećinu a zatim, preko s. Podova, stignu na ž. st. Potoci (na pruži Drvar – s. Mliništa). Neprijatelju su naneseni osetni gubici. Jedinice NOVJ imale su 24 mrtva, 40 ranjenih i 15 nestalih.
 - Na liniji s. Dugo Polje – s. Osredci (kod Drvara) 2. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« vodila oštru borbu protiv nemačkih jedinica (jačine oko 3.000 vojnika) koje su nastupale od s. Srba prema Drvaru. Neprijatelj se predveče probio do s. Trubarara, a sutradan i u Drvar, pretrpevši osetne gubitke. Brigada je imala 21 mrtvog, 22 ranjena i 19 nestalih.
 - Za vreme drvarske operacije, na pravcima: Mrkonjić-Grad – s. Mliništa – s. Jezero – s. Dragnić Podovi, s. Vijenac – s. Pljevski Podovi. 1. proleterska udarna brigada i 13. proleterska udarna brigada »Rade Končar« 1. proleterske udarne divizije NOVJ i delovi 9. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ vodili odbrambene borbe protiv ojačanog izviđačkog odreda i 13. SS puka 7. SS divizije »Princ Eugen« i zadržali ih na liniji Dimitor – Crni vrh i s. Dragnić Podovi.
 - Za vreme drvarske operacije, u rejonu s. Vrba – s. Korićna (kod Glamoča), 3. proleterska (krajiška) udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ, zatvarajući pravac Livno – Glamoč, razbila jaku kolonu delova 7. SS divizije »Princ Eugen«.
 - U Ripačkom klancu (kod Bihaća), za vreme drvarske opracije, nemački 92. motorizovani puk ceo dan vodio borbu protiv delova 6 krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ i bataljona Drvarsko-petrovačkog NOP odreda i tek uveče uspeo da se probije do s. Vrtoča (kod Bos. Petrovca), kada se 0. krajiška brigada povukla prema Jedovniku (na pl. Vijencu).
 - Iz Livna nemački 105. izviđački SS odred otpočeo nastupanje u pravcu Bos. Grahova u cilju spasavanja svojih snaga u Drvaru. Na položajima s. Celebić – s. Strupnić (jugozapadne padine pl. Staretine) izviđački odred je vodio borbu protiv 13. dalmatinske brigade 9. divizije 8. korpusa NOVJ i odbacio je.
 - Za vreme nemačkog vazdušnog desanta na Drvar 8. korpus NOVJ uputio 1. bataljon 3. dalmatinske brigade 9. divizije NOVJ za Drvar usiljenim rnaršem. Bataljon je uveče 25/26. maja napao neprijatelja u Drvaru.
 - Iz Livna nemački izviđački odred 369. legionarske divizije otpočeo nastupanje ka Glamoču, ali ga je 3. proleterska (krajiška) udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ, iz rejona s. Vrbe – s. Korićna, odbacila.
 - Posle četvorodnevnih borbi protiv ustaša i milicije 20. romanijska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ ovladala prostorijom Srebrenica – Bratunac.
 - Poljski dopunski bataljon nemačke 373. legionarske divizije i 1. rezervni lovački puk, pravcem Bos. Krupa – s. Krnjcuša – Bos. Petrovac, napali 8. krajišku udarnu brigadu 4. udarne divizije NOVJ i posle žestoke borbe prinudili je da se povuče ka Grmeču.
 - Izašao prvi broj mesečnog lista »Mlada Hercegovina«, organa Oblasnog odbora USAOBiH-a za Hercegovinu.
- 25/26. maj
- U opštem napadu (za vreme nemačkog vazdušnog desanta na Drvar) 3. proleterska (lička) udarna brigada 6 proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, Prateći bataljon VS, bataljon 9. divizije 8. korpusa NOVJ i delovi 1. inžinjerijske brigade uspeli da ovladaju crkvom i raskrsnicom puteva u Drvaru, ali naponi da se zauzme i Sobića glavica ostali su bez uspeha. Međutim, kako je neprijatelj već bio prodro u Bos. Petrovac i s. Trubar, Stab 6. proleterske divizije NOVJ je obustavio dalji napad i naredio povlačenje jedinica zapadno i severozapadno od Drvara. Nemački 500. SS padobransko-lovački bataljon nije uspeo da uništi VS NOV i POJ a izgubio je oko četiri petine svog sastava.

26. maj
- Nadirući od s. Vrtoča. nemački 92. motorizovani puk odbacio je fi. krajišku udarnu brigadu 4. udarne divizije NOVJ i ušao u Bos. Petrovac i Drvar.
 - Nastupajući iz Livna, nemački 105. izviđački SS odred ušao u Bos. Grahovo a zatim u Drvar.
 - Za vreme drvarske operacije 1. proleterska udarna brigada i 13. proleterska udarna brigada »Rade Končar« 1. proleterske udarne divizije i 39. divizija NOVJ do 29. maja uporno zadržavalo Borbeni grupu nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« na pravcima železničkih stanica Mliništa – Lisina – Potoci i G. Ribnik – Resenovača – Uvala, sprečavajući je da se spoji s nemačkim snagama u rejonu Drvar – Prekaja i okruži 1. proletersku udarnu diviziju NOV.) i VS NOV i POJ.
 - Na pruzi Dobrijin – Bos. Novi diverzantska četa Kozarskog NOP odreda minom uništila neprijateljski teretni voz od 7 vagona. U vozu je poginulo 12 vojnika.
- 26/27. maj
- Iz Knina nemački 1. puk »Brandenburg« ušao u Bos. Grahovo.
27. maj
- Na pruzi Doboje – Derventa delovi 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili nemački teretni voz natovaren boksitom. Uništili su lokomotivu i 20 vagona. Neprijatelj je imao 27 poginulih i veći broj ranjenih.
28. maj
- Na pruzi Mostar – Sarajevo 7. krajiška udarna brigada 10. divizije NOVJ rušenjem transportnog voza uništila 22 vagona s vojnicima i materijalom i 2 lokomotive.
 - Iz Trebinja delovi 369. puka nemačke 369. legionarske divizije i delovi četničke Trebinjske brigade, podržani artiljerijom, počeli napad prema Lastvi. U trodnevnim borbama delovi 2. dalmatinske udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ sprečili su prodor neprijatelja u Lastvu, nanevši mu gubitke od 27 mrtvih i oko 50 ranjenih vojnika. Brigada je imala 3 mrtva i 6 ranjenih boraca.
 - Kod Doboja 5. krajiška udarna brigada 11. udarne divizije NOVJ srušila nemački voz. Poginulo je 35 nemačkih vojnika.
 - Ovoga dana i sutradan, oko 40 savezničkih aviona bombardovalo Livno sa 300 bombi većeg kalibra. Poginula su 74 lica a ranjeno je 60 lica (od toga 3 neprijateljska vojnika).
29. maj
- Delovi četničkog Trebinjskog korpusa iz Stoca i Nevesinjskog korpusa iz Nevesinja 1 Gacka, oko tri bataljona nemačke 369. legionarske divizije i jedna četa 13. SS divizije »Handžar« počeli napad na 29. udarnu diviziju NOVJ u istočnoj Hercegovini. Dok su Južnohercegovački i Severnohercegovački NOP odredi i 10. i 11. hercegovačka udarna brigada sprečavali dublje prodore, dotle su 12. hercegovačka i 2. dalmatinska udarna brigada Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOV.T napadom na četnički garnizon u Bileći prisilile neprijatelja na pregrupisanje. Time je 29. udarnoj diviziji NOVJ omogućeno da neprijateljske kolone odbaci u polazne garnizone. Divizija je u petodnevnim borbama imala 22 mrtva, 16 ranjenih i oko 20 nestalih boraca, a gubici neprijatelja procenjeni su na preko 200 vojnika izbačenih iz stroja.
 - U rejonu s. Prekaje (kod Drvara) 3. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, 3. proleterska (krajiška) udarna brigada i 3. bataljon 1. proleterske udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ vodili ogorčene odbrambene borbe protiv 384. puka nemačke 373. legionarske divizije i nemačkog 92. motorizovanog puka. Pošto je VS NOV i POJ napustio s. Potoke, borba na ovom pravcu je obustavljena.
 - Oko 40 anglo-američkih aviona bombardovalo Prijedor. Uništeno je oko 250 kuća i tri nemačka i domobranska skladišta. Poginulo je 31 i ranjeno više lica.
 - Kod s. Sajkovića i s. Celebića (na putu Livno – Bos. Grahovo) Livanjsko-duvanjski NOP odred napao nemačku motorizovanu kolonu i naneo joj gubitke od oko 14 mrtvih i 14 ranjenih. Odred je imao 1 ranjenog borca. Uništena su 2 tenka. 1 borna kola, 2 kamiona i 1 motocikl.
 - Grupa od 40 anglo-američkih aviona bombardovala neprijateljski garnizon Bihac. Uništeni su skladište municije i veći broj vagona s vojnim materijalom. Grad je jako oštećen, bilo je mnogo žrtava. Sutradan je napad ponovljen bez većih rezultata.
 - Oko 40 anglo-američkih bombardera bacilo na neprijateljski garnizon Bos. Krupu preko 500 bombi kalibra 400–500 kg. Poginulo je 18 a ranjeno 15 lica. Grad je uništen a ž. st. i pruga porušeni su na više mesta.
30. maj
- Deveta divizija 8. korpusa NOVJ posle trodnevne borbe zaustavila dalji prodor nemačkog 1. puka »Brandenburg« ka s. Tičevu (kod Drvara). Neprijatelj je imao 130 mrtvih i oko 150 ranjenih, a 9. divizija NOVJ – 3 mrtva i 15 ranjenih.

- Jedinice 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile napad neprijatelja koji je iz Ljubije i Prijedora pokušao da prodre u San. Most. Gubici neprijatelja: oko 25 mrtvih i više ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 6 ranjenih boraca.
 - Na pi. Smelici manji delovi 39. divizije i Prateći bataljon 5. udarnog korpusa NOVJ sukobili se s nemačkim jedinicama jačine 600 vojnika, te posle oštre borbe probili se. nanevši neprijatelju osetne gubitke, uz sopstvene gubitke od 15 mrtvih i 22 ranjena borca.
 - Jedinice izviđačkog odreda nemačke 369. legionarske divizije ušle u Glamoč.
 - Na komunikaciji Oštrelj – Drvar Drvarsko-petrovački NOP odred vodio borbu protiv nemačkih vojnika i naneo im gubitke od 50 mrtvih i ranjenih, te 1 kamion uništio a 2 kamiona oštetio. Odred je imao 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
- 31. maj**
- Grupa od 12 savezničkih aviona, u tri navrata, bacila na neprijateljski garnizon u Mrkonjić-Gradu oko 400 bombi; uništila i oštetila više od 100 kuća, ubila 33 i ranila oko 100 lica.
 - Anglo-američki avioni (12 aviona), u tri navrata, bombardovali neprijateljski garnizon u Kulen-Vakufu i porušili oko 100 kuća.
 - U s. Poljicu (kod Gacka) propagandni odsek Oblasnog NO odbora za Hercegovinu počeo izdavati petnaestodnevni list Hercegovački vijesnik .

CRNA GORA

- 1. maj**
- Tri bataljona četničke Pljevaljske brigade napala 2. bataljon i komoru 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ u rejonu s. Kozice i s. Vukovog Brda (blizu Pljevalja). Bataljon je protivnapadom odbio napad četnika i proterao ih u pravcu s. Mataruga. U borbi je poginulo 6 i ranjeno 14 četnika. Bataljon NOVJ imao je 3 mrlva i 2 ranjena borca.
- 2. maj**
- U rejonu s. Vukovog Brda i s. Breze (blizu Pljevalja) jedinice 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ izvršile snažan napad na četničku Mileševsku brigadu i jedan bataljon četničke Pljevaljske brigade – ukupne jačine oko 600 ljudi. Posle nekoliko časova borbe one su četnike razbile i naterale da se, u neredu i panici, povuku u pravcu s. Otilovića i Pljevalja. uz gubitke 62 poginula, 30 ranjenih i 4 zarobljena. Zaplenjeno je: 2 p. mitraljeza. 3 konja, nešto municije i druga oprema. Proleterska brigada je imala 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
 - Prvi bataljon 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ osujetio pokušaj četničke Andrijevičke brigade da zauzme Andrijevicu. Četnici su imali 2 mrtva a bataljon 7. brigade je imao 2 lakše ranjena borca.
- 3. maj**
- Delovi 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ, uz sadejstvo Vasojevlčkog udarnog bataljona, podržani minobacačkom vatrom, ovladali položajem Balj – s. Seoce (na desnoj obali Lima kod Andrijevice) koji je držala četnička Andrijevička brigada. Poginula su 3 a ranjeno je 7 četnika, dok 7. brigada nije imala gubitaka
 - Tri bataljona 6. crnogorske udarne brigade, jedan bataljon 2. dalmatinske udarne brigade i jedan bataljon Lovčenskog NOP odreda Primorske operative grupe izvršili napad na Cevo i s. Markovinu (blizu Danilovgrada), u kojima su se nalazili delovi 363. puka nemačke 181. pešadijske divizije i nemačkog 222. fizilirskog bataljona i četnici. I pored uzastopnih juriša tokom dana i sutradan uporišta nisu likvidirana, a neprijatelju su pristigla pojačanja iz Danilovgrada i Cetinja. Gubici neprijatelja: poginulo je oko 60 nemačkih vojnika i oko 70 četnika, ranjeno oko 100 nemačkih vojnika i četnika i zarobljeno 13 četnika. Gubici 6. i 2. brigade: 5 mrtvih i 16 ranjenih boraca.
- 5. maj**
- Anglo-američki avioni, u šest naleta (30 aparata), bombardovali Podgoricu (sada: Titograd). Poginuo je veći broj četnika, ali i dosta građana; porušeno je i zapaljeno mnogo kuća.
 - Jedinice 7. crnogorske udarne brigade 3 udarne divizije NOVJ i tri bataljona Komskog NOP odreda izvršili snažan napad na Berane (sada: Ivangrad), gde se nalazilo oko 1500 čelnika i 200 nedičevaca. Posle višerasovne oštre borbe grad je zauzet. Neprijatelj je imao 105 mrtvih i preko 120 ranjenih i 30 zarobljenih, dok se udavilo u Limu oko 150 čelnika. Zaplenjeno: 1 mitraljez, 4 p. mitraljeza i 60 pušaka s većom količinom municije, arhiva i druga ratna oprema. Gubici 7. brigade i Komskog NOP odreda: 19 mrtvih i 47 ranjenih boraca.

- 7. maj** – Otpočele dvodnevne borbe 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne diviziji. i\OvJ protiv uemucKih snaga, četnika i muslimanske milicije na Kamenj gori (blizu Pljevalja). Neprijatelj je odbačen u pravcu s. Jabuke, uz gubitke od 8 mrtvih i 12 ranjenih. Brigada je imala 5 mrtvih i 28 ranjenih.
- 15. maj** – Prema naređenju Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ od 8. maja, formirana Artiljerijska grupa 2. udarnog korpusa.
- 15/16. maj** – U rejonu Kolašina saveznički avioni, padobranima (133), spustili municiju, bombe, hranu i drugu opremu jedinicama NOVJ.
- 18/19. maj** – Jedinice 4. sandžačke udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ u višečasovnoj borbi zauzele s. Ljuće (kod Pljevalja), jako četničko uporište.
- 22. maj** – U Bijelom Polju Stab 2. udarnog korpusa NOVJ održao savetovanje sa štabovima 2, 3. i 5. divizije NO.VJ. Jedinicama je određen raspored: 37. udarnoj diviziji rejon Pljevlja – Prijepolje – Priboj; 5. udarnoj diviziji rejon Brodarevo – Pljevlja; 3. udarnoj diviziji rejon Prijepolje – Sjenica, a njena 9. udarna brigada ostala je na odseku prema Podgorici (sada: Titograd); 2. proleterskoj udarnoj diviziji rejon Andrijevića – Berane (sada: Ivangrad) – Rožaje.
- 25. maj** – U Kolašinu održan narodni zbor povodom 51. rođendana vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita. Prisustvovalo je preko 1000 lica. Govornici su prisutne upoznali sa zaslugama Josipa Broza Tita i uspesima jedinica NOVJ u NOB-u.

HRVATSKA

- 1. maj** – Drugi bataljon 2. brigade 33. divizije NOVJ izvršio neuspeo napad na domobransko uporište u s. Sv. Ivan Zabno (kod Križevaca).
- U rejonu s. Podruta – s. Pece – s. Krapinica dva bataljona ustaša iz Novog Marofa napali delove 32. divizije 10. korpusa NOVJ i zauzeli s. Podrute i s. Pece. Jedinice 32. divizije NOVJ imale su 5 mrtvih, 7 ranjenih i 7 nestalih boraca.
- Između s. Horvata i s. Leskovca (na pruzi Zagreb – Karlovac) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški oklopni voz, uništivši 3 vagona i oštetivši lokomotivu i 3 vagona.
- Između s. Odre i s. Sv. Klare (na pruzi Zagreb – Sisak) dolovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz. Uništene su 2 lokomotive i 20 vagona, a 20 vagona je oštećeno. Poginulo je i ranjeno 220 nemačkih vojnika a saobraćaj je obustavljen 20 časova.
- Proslavi Prvog maja u Slunju prisustvovalo preko 5500 ljudi i žena. Govorili su predstavnici NKOJ, KPH i NOVJ.
- Omladinska brigada »Joža Vlahović« izašla iz sastava 34. divizije NOVJ i stavljena pod neposrednu komandu Štaba 4. korpusa NOVJ.
- J/2. maj** – U Bračkom kanalu britanska motorna topovnjača MGB 645 i torpedni čamac MTB 667 potopili dva nemačka desantno-jurišna čamca.
- 3- maj** – U rejonu Drežnice tri bataljona nemačke 392. legionarske divizije i jedan ustaški bataljon iz Ogulina, s. Jezerana, Brinja i s. Krivog Puta napali jedinice 13. divizije NOVJ, odbacili ih severno i jugozapadno od s. Jasenka i zauzeli Drežnicu.
- Kod s. Vukovja, na putu Daruvar – s. DulaveC (sada: Miokovićevo), jedinice Daruvarskog NOP odreda napale četni iz sastava domobranske 4. brdske brigade i posle kraće borbe prinudile je na povlačenje prema Daruvaru.
- 4. maj** – Kod s. D. i G. Javornja i s. Vrpolja delovi Banijskog NOP odreda, posle tročasovne borbe odbili napad delova nemačko 373. legionarske divizije iz Dvora na Uni i prisilili ih na povlačenje u polazni garnizon.
- Kod s. Omanovca na putu Daruvar – Pakrac, delovi Daruvarskog NOP odreda napali iz zasede ustaško-domobransku kolonu. U borbi je poginuo načelnik štaba domobranske 4. brdske brigade i jodan lekar, a zarobljen je komandant 4. brdskog puka 4. brdske brigade.
- Tri čete ustaša ušlo u Ivanec (kod Varaždina). Napala ih je 2. brigada Matija Gubec« 32. divizije NOVJ, ali je odbijena.

- 4/5. maj — Po naredjenju GS NOV 1 PO za Hrvatsku, jedinice 28. udarne divizije NOVJ prešle r. Ilovu i prebacile se u Moslavinu, u cilju pomoći jedinicama 10. korpusa NOVJ.
5. maj — Jedinice 1. brigade 35. divizije NOVJ i 3. brigade 13. divizije NOVJ razbile 34. ustaški bataljon i zauzele s. Ramljane (kod Perušića).
- U rejonu s. G. i D. Javornja i s. Zrina jedinice Banijskog NOP odreda odbile napad nemačkih i ustaško-domobrantskih snaga iz Dvora na Uni i s. Divuše.
- Kod ž. st. Prikraja (na pruzi Zagreb – Križevci) delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ miniranjem srušili teretni voz, uništivši lokomotivu i 4 vagona.
- U Moslavini izašao prvi broj lista 'Moslavačke vijesti'. Izdavao ga Okružni NO odbor za Moslavinu.
- Maj p. — U Topuskom otvorena prva izložba slikara partizana.
6. maj — Posle oštre jednodnevne borbe 1. udarna brigada -Braća Radić- 32. divizije NOVJ zauzela Ivanec (kod Varaždina). Ustaška posada, jačine tri čete, povukla se u pravcu Lepoglave.
- U s. D. Orešju (kod Zlatara) Zagrebački NOP odred zauzeo ustaško uporište. Poginulo je 18 a zarobljeno 12 ustaša.
- U luci Omišalj (na o. Krku) udarna grupa 1. udarne brigade 13. divizije NOVJ potopila nemački parobrod »Plav« a posadu zarobila.
7. maj — Devet bataljona iz nemačke 392. i 373. legionarske divizije i 4. ustaške brigade, nemački 1. puk »Brandenburg«, 92. motorizovani puk i četnički Medački odred otpočeli operaciju (»Morgenstern«) protiv delova 4. i 11. korpusa NOVJ u cilju njihovog uništenja i posedanja slobodne teritorije Like. Koncentričnim napadom iz Gospića, Perušića, s. Lešća. s. Vrhovina, Bihaća, Lapca i Gračaca ka Krbavskom polju, neprijatelj je privremeno ovladao gotovo čitavom slobodnom teritorijem i opustošio je. Pronašao je skoro sva skladišta hrane, municije i opreme i opljačkao ih. Jedinice 4. i 11. korpusa, vešto manevrišući, izbegle su teže udare. Neprijateljske snage su 20. maja povukle radi učešća u drvarskoj operaciji, a jedinice 11. korpusa NOVJ ponovo su posele Krbavsko polje i Korenicu (sada: Titova Korenica).
- Kod Ivanca ustaše iz s. Jerovca i s. Ribić-Brega (kod Varaždina) napale jedinice 1. udarne brigade »Braća Radić« 32. divizije NOVJ i 1. brigadu 33. divizije NOVJ. Sledećeg su dana te snage, potpomognute sa dve ustaške kolone – iz Lopoglave i Varaždina, uspele da povrate Ivanec.
- Treći bataljon 2. brigade 33. divizije NOVJ napao neprijateljsko uporište u s. Rovlšću (kod Bjelovara) ali se posle četvoročasovne borbe morao povući.
8. maj — U Topuskom otpočelo dvodnevno III zasedanje ZAVNOH-a. Na njemu su donete ove odluke: o odobrenju rada predstavnika Hrvatske na II zasedanju AVNOJ-a; o ZAVNOH-u kao vrhovnom zakonodavnom i izvršnom predstavničkom telu i najvišem organu državne vlasti; o ustrojstvu i poslovanju NO odbora i skupština u federalnoj državi Hrvatskoj; o osnivanju zakonodavne komisije pri prodredništvu ZAVNOH-a. Sem toga, doneti su Deklaracija o osnovnim pravima naroda i građana demokratske Hrvatske i Poslovnik za rad ZAVNOH-a.
10. maj — Sa o. Visa 1. dalmatinska udarna brigada 26. divizije NOV.) izvršila desant na o. Šoltu. U jednodnevnoj borbi ona je uništila nemačku posadu (dve ojačane čete 892. puka 264. pešadijske divizije) u Grohotama, a u uvali Rogač razbila neprijateljsko pojačanje (oko 200 vojnika) koje je pristiglo iz Splita, pa se u toku noći povukla na o. Vis. Neprijatelj je imao oko 250 mrtvih i ranjenih i 52 zarobljena vojnika. Brigada je imala 40 mrtvih i 129 ranjenih boraca.
- Na prostoriji s. Ozalj – s. Ribnik – s. Netretić ustaško-domobrantske snage iz Karlovca i s. Ozlja (jačine 1000 vojnika) napale na jedinice Karlovačkog NOP odreda 1 prinudile ih na povlačenje prema Metlici, s. Griblju 1 s. Adlešićima.
- Us. Selnicama, u Hrvatskom zagorju po naredjenju Štaba 10. korpusa NOVJ, formirana 1. zagorska NO brigada, koja je ušla u sastav Zapadne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ.
11. maj — Jedinice 17. udarne brigade 28. udarne divizije NOVJ napale ustaško uporište u s. Hercegovcu (kod Daruvara), ali zbog jakog otpora neprijatelja, potpomognutog avijacijom, napad nije uspeo.

- Kod s. Slat. Drenovca (blizu Podrav. Slatine) jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ napale delove nemačkog 1. policijskog puka, pojačane tenkovima. Posle nekoliko obostranih napada i protivnapada neprijatelj je odbačen u pravcu s. Pušina. Međutim, neprijatelj je sutradan napao i zauzeo s. Slat. Drenovac.
 - Delovi 2. brigade »Matija Gubec« 32. divizije NOVJ napali ustaško uporište u s. Kominu (kod Križevaca). Posle dvodnevni borbi napad 2. brigade »Matija Gubec« je odbijen.
 - Između s. Vrbovca i s. Prikraja delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ, na 19 mesta porušili prugu Zagreb – Križevci i srušili 1 most, zbog čega je saobraćaj tom prugom obustavljen 7 dana.
 - Između o. Šolte i o. Visa nemački borbeni čamci potopili bolnički brod »Marin II« sa oko 50 ranjenika 1. dalmatinske udarne brigade 26. divizije NOVJ.
12. maj
- Na pruzi Pazin – s. Cerovlje jedinice 1. bataljona 1. NOP odreda »Učka« uništile nemački voz (lokomotivu i 8 vagona).
13. maj
- Posle petočasovne borbe 3. bataljon 1. brigade 33. divizije NOVJ zauzeo s. Mače (kod Zlatara), u kome je poginulo 59 ustaša a jedan je zarobljen. Zaplenjene su 34 puške i drugi ratni materijal.
14. maj
- U rejonu s. Ličkog Petrovog Sela, s. Plitvičkog Leskovca i s. Corkove Uvale 3. udarna brigada, delovi 1. udarne brigade 8. divizije NOVJ i delovi Plaščanskog NOP odreda napali delove nemačke 373. legionarske divizije i naneli im gubitke od 34 mrtva i 20 ranjenih vojnika, uz sopstvene gubitke od 5 mrtvih i 8 ranjenih boraca.
 - Peta dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ zauzela s. Devrske (kod Knina) koje je branilo oko 500 četnika.
 - Posle dvodnevni borbi 1. udarni bataljon 1. zagorske NO brigade zauzeo ustaško uporište u s. Mihovljanu (kod Zlatara), u kome su poginule 43 ustaše a zarobljeno ih je 7. Zaplenjeno je 30 pušaka i uništen je 1 tenk.
 - U rejonu s. Svinjice (kod Kostajnice) 3. bataljon Banijskog NOP odreda razbio ustašku četvu i naneo joj gubitke od 11 mrtvih i ranjenih.
 - Između V. Gorice i s. Odre (na pruzi Zagreb – Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4 korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz i uništili lokomotivu i 3 vagona, a 3 vagona oštetili.
- M/15. maj
- Jedinice Karlovačke brigade i brigade »Franjo Ogulinac Seljo« 34. divizije NOVJ napale s. Izimje i s. Štančake (kod Jastrebarskog) koje su branili delovi nemačkog 1. rezervnog lovačkog puka. Posle četvoročasovne borbe, kad je neprijatelju stiglo pojačanje iz Karlovca i Jastrebarskog, brigade su se povukle.
15. maj
- Iz Novog Marofa, Sv. Ivana Zeline, Zlatara i Ivanca otpočeo četvorodnevni napad 1. puka Paveličeve gardijske brigade na glavninu 10. korpusa NOVJ koja se nalazila u Hrvatskom zagorju. Posle borbi kod s. Huma, s. Hraščine, s. Trgovišća, s. Breznice, s. Vinična i u rejonu Kalnika, 18. maja su se 32. divizija NOVJ i 1 brigada 33. divizije 10. korpusa NOVJ prebacile na Bilogoru, a docnije u Mostlavinu.
 - Delovi 28. udarne divizije i 10. korpusa NOVJ izvršili neuspeo napad na oko 300 uslaša i milicionera u s. Kloštru Ivaniću (kod Ivanić-Grada).
 - Kod s. Tounjskog Tržiča i s. Primišlja (blizu Slunja) delovi nemačke 392. legionarske divizije iz s. Tounja napali 1. bataljon Kordunaškog NOP odreda i odbacili ga na položaje severno od s. Primišlja. Protivnapadom delova 8. divizije NOVJ neprijatelj je odbačen u polazni garnizon.
 - Kod s. Bujavice (blizu Pakraca) 2. bataljon Posavskog NOP odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ napao iz zasede domobranksku četvu, 60 ustaša i 20 nemačkih vojnika i posle kraće borbe odbacio ih u pravcu Pakraca.
 - Na železničkoj pruzi Zagreb – Karlovac delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili tri ustaška transportna voza. Uništene su 3 lokomotive i 0 vagona, a 7 vagona je oštećeno. Poginulo je i ranjeno 212 ustaša.
 - Otpočela Oblasna konferencija NO odbora zagrebačke oblasti, na kojoj je izabran Oblasni NO odbor za tu oblast. Konferencija je završila rad 16. maja.
- Maj s.
- Delovi nemačke 1. kozačke konjičke divizije povučeni sa obezbeđenja komunikacija Zagreb – Karlovac i Zagreb – Sisak i upućeni u Mostlavinu i Slavoniju. Tada su potpuno napuštena uporišta u selima: Lomnici. V. Mlaki, Brezovici i Hrašču.

- Formiran SNO odbor Vrlika.
- 15/16. maj – Dvanaesta udarna brigada 6. korpusa NOVJ.) prebacila se sa pl. Molajice preko r. Save i pruge Beograd – Zagreb na Dilj-planinu, gde je ušla u sastav 12. divizije NOVJ.
- 16. maj – U s. Bribiru (kod Skradina) 5. dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ razbila četničko-nemačku posadu.
– U s. Trakošćanu (blizu Lepoglave) otpočela trodnevna partijska konferencija za okrug Krapinu, na kojoj je izabran novi OK KPH za Krapinu.
- 17. maj – Kod s. Segleda 2. bataljon Kalničkog NOP odreda napao četu Paveličeve gardijske brigade i posle četvoročasovne žestoke borbe odbacio je u pravcu Varaždinskih Toplica, nanevši joj velike gubitke.
- 17/18. maj – Deveta dalmatinska brigada 20. divizije NOVJ s jednim bataljonom Svilajsko-ino-sečkog NOP odreda napala ustašku posadu u s. G. Vinovu. Uz pomoć pojačanja iz Drniša, napadnuta posada se povukla, pretrpevši gubitke od 18 mrtvih i 30 ranjenih. Jedinice NOV i POJ su imale 4 mrtva i 15 ranjenih boraca.
– Između o. Korčule i o. Lastova tri nemačka borbena čamca napala i potopila nao-ružani brod NB 2 iz 4. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ.
- 18. maj – U Topuskom, na konferenciji predstavnika NOF-a Hrvatske, izabran Izvršni odbor NOF-a.
– Na konferenciji Crvenog krsta Hrvatske izabran Zemaljski odbor Crvenog krsta Hrvatske.
– Na o. Krk se iskrcalo preko 1000 nemačkih vojnika, koji su pohapsili oko 700 ljudi i spalili nekoliko kuća,
– Između s. Lekenika i s. Grede (na pruzi Zagreb – Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4 korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški voz, uništivši lokomotivu i 2 vagona i oštetivši 3 vagona. Saobraćaj je obustavljen 14 časova.
- 19. maj – Osječka brigada 12. divizije NOVJ, 1. bataljon Požeškog NOP odreda i Konjički divizion 12. divizije NOVJ izvršili neuspeo napad na s. Jakšić (kod Slav. Požege) u kome se branilo 000 nemačkih vojnika i 100 ustašu.
– Ustaške snage iz Našica, potpomognute tenkovima, napale na jedinice 18. brigade 12. divizije NOVJ kod Orahovice (blizu Našica). Posle kraće borbe uništen je 1 tenk i ustaše su odbačene u polazni garnizon.
– Između s. Zdenčine i s. Horvata (na pruzi Zagreb – Karlovac) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili domobranski oklopni voz, uništivši 5 vagona i oštetivši lokomotivu i 4 vagona.
- 20. maj – Kod s. Staze (na pruzi Sunja – Dubica) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili domobranski transportni voz. uništivši lokomotivu i 1 vagon i oštetivši 2 vagona. Saobraćaj je prekinut 10 časova.
- 20/21. maj – Kod o. Korčule britansku motorna torpiljarka MGB 674 i torpedni čamac MTB 650 zapalili nemačku penišu koja je prevozila 250 tona ulja.
- 21. maj – U s. Primišlju i okolnim uporištima (kod Slunja) delovi 2. udarne i 3. udarne brigade 8. divizije NOVJ napali delove nemačkog 1. rezervnog lovačkog puka. Posle sedmočasovne borbe neprijatelj je odbačen u pravcu s. Tounja. Zarobljeno je 25, a ubijeno i ranjeno oko 140 nemačkih vojnika. Zaplenjeno je 47 pušaka. 1 mitraljez. 32 para odela, 17 konja i druga oprema. Jedinice 8. divizije NOVJ imale su 4 mrtva i 21 ranjenog borca.
– Kod s. Cukrića (na pruzi Kanfanar – Vodnjan, u Istri) minerska grupa 3. italijanskog bataljona 2 pulskog NOP odreda uništila lokomotivu i 3 vagona.
- 21/22. maj – Između s. Sv. Ivana Zabna i Križevaca i između s. Prikraja i s. Gradca (na pruzi Zagreb – Križevci) jedinice 28. udarne divizije NOVJ i delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ porušile 4 mosta i prugu na 275 mesta. Saobraćaj je prekinut nekoliko dana.
- 22. maj – Otpočeo napad delova nemačke 1. kozačke konjičke i nemačke 373. legionarske divizije, nemačkog 1. rezervnog lovačkog i 92. motorizovanog puka, nemačkog 55. brdskog izviđačkog bataljona, domobranske 3. brdske i 8. ustaške brigade, domobranskog

10. lovačkog puka i čelnika na jedinice 4. korpusa NOVJ u Cazinskoj krajini, na Kor-dunu i u Baniji. U borbama do 30. maja jedinice 4. korpusa NOVJ su uspele da od-bace neprijateljske snage prema Bihaću, s. Otoci, Dvoru na Uni, Kostajnici, Sunji, Petrinji, Karlovcu, s. Generalskom Stolu i s. Tounju. Neprijatelj je miao oko 1200 vojnika izbačenih iz stroja, a jedinice NOVJ 47 mrtvih, 210 ranjenih i 6 nestalih boraca.
- Između Raše i Labina (u Istri) diverzantska grupa 1. NOP odreda »Učka« porušila most i uništila kamion s nemačkim vojnicima.
 - Jedinice 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« spalile ž. st. Rakitovac (kod Buzeta, u Istri) i u neposrednoj blizini porušile prugu.
23. maj
- Us. Mekinjaru (kod Udbine) jedinice 3. brigade 13. divizije NOVJ napale 4. četu 34. ustaškog bataljona i zauzele selo.
 - Između s. Leskovca i s. Zdenčine delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ na 40 mesta porušili železničku prugu Zagreb – Karlovac i miniranjem srušili ne-prijateljski transportni voz. Saobraćaj je bio prekinut nekoliko dana.
24. maj
- Iz Slav. Požege, Pleternice i Slav. Broda otpočeo napad delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije 1 domobranske 4. brdske brigade na 12. diviziju NOVJ na prostoriji s. Kula – s. Caglin – pl. Dilj. Posle dvodnevni borbi neprijateljske snage su od-bačene u polazne garnizone.
25. maj
- Prva udarna brigada »Braća Radić« 32. divizije NOVJ napala neprijateljsko uporište u s. V. Trojstvu (kod Bjelovara). Posle petočasovne borbe ona se, pod pritiskom ustaša, domobrana i žandarma, povukla. Brigada je imala 13 mrtvih, 47 ranjenih i 11 nestalih boraca.
 - Prva brigada 33. divizije NOVJ napala neprijateljsko uporište u s. Narti (kod Bjelo-vara) koje je branilo 230 domobrana, 100 žandarma i 50 nemačkih vojnika. Posle desetočasovne borbe neprijatelj je uspeo da odbije napad. Brigada je imala 9 mrtvih, 39 ranjenih i 30 nestalih boraca.
 - Na glavnoj železničkoj stanici u Zagrebu delovi 3. diverzantskog bataljona 10. kor-pusa NOVJ postavili paklenu mašinu u mešoviti voz. Mašina je eksplodirala pre polaska voza i ranila 2 nemačka vojnika i 1 železničara.
 - Kod s. Pasičine (na pl. Biokovu), u borbi protiv delova nemačke 118. lovačke divizije, poginuo komandant Neretvanskog NOP odreda Stanko Marević Prpić, narodni heroj.
26. maj
- Na o. Olibu mornaričke jedinice NOVJ zarobile 2 nemačka vojnika na nemačkom čamcu »Regina«.
- 26/27. maj
- Us. Aržanu (kod Imotskog) 10. dalmatinska brigada 20. divizije NOVJ uništila 2. bataljon 6. ustaške brigade (jačine oko 450 ustaša).
27. maj
- Prva Zagorska brigada Zapadne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ izvršila neuspeo napad na ustaško uporište u s. Sv. Križu (kod Klanjca).
28. maj
- Jedinice 3. brigade 13. divizije NOVJ i 2. brigade 35. divizije NOVJ posle jedno-dnevne borbe zauzele Korenicu (sada: Titova Korenica), iz koje se povukao 19. usta-ški bataljon.
 - Diverzantska grupa 3. bataljona 1. NOP odreda »Učka« minirala prugu Lupoglav – s. Roč (u Istri), zbog čega je nemački vojni voz (lokomotiva i 0 vagona) iskočio iz šina.
 - Saveznička avijacija bombardovala Drniš. Oštećeno je više zgrada a jedan vojni ma-gacin sa opremom izgoreo. Poginula su 2 a ranjeno je 20 nemačkih vojnika.
29. maj
- Između s. Vrpolja i s. Starih Perkovaca jedinice 12. udarne i 18. brigade 12. divizije NOVJ izvršile diverziju na pruzi Slav. Brod – Vinkovci i istovremeno napale ne-mački transportni voz od oko 80 vagona. Zbog dolaska oklopnih vozova iz Vinko-vaca i Slav. Broda, jedinice 12. divizije NOVJ su se povukle ne izvukavši plen. Ne-prijatelj je imao 03 mrtva, 50 ranjenih i 5 zarobljenih, a uništena je 1 lokomotiva i 15 vagona.
 - Kod s. Caglina i s. Migalovaca (blizu Našica) ustaše napale na jedinice Osječke bri-gade 12. divizije NOVJ i odbacile ih prema s. Ruševu i s. Sovskom Dolu. gde su na-išle na zasedu ustaških i domobranskih snaga (jačine 1200 ustaša i domobrana). Bri-gada je, uz velike gubitke, uspela da se probije u pravcu s. Cenкова i s. linbri-jevaca.
 - Po naređenju Štaba 10. korpusa NOV.T formiran I srpski bataljon Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ.

Kod s. Majura (na pruži Sunja – Kostajnica) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz. Uništeni su lokomotiva i 5 vagona, a 2 vagona su oštećena.

Kod s. G. Miklouša (blizu Čazme), prilikom neprijateljskog avionskog napada, poginuo član GS NOV i PO za Hrvatsku i učesnik španskog građanskog rata pukovnik Ilija Engel Andžić, narodni heroj.

30. maj

Između Jastrebarskog i s. Deslnca delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem pruge srušili ustaški oklopni voz i tom prilikom uništili lokomotivu i tri vagona.

Kod s. Klane (blizu Rijeke) 1. udarni bataljon 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« zapalio tri nemačka kamiona.

Saveznička avijacija bombardovala Zagreb. Pogodeni su aerodrom, ranžirna željeznička stanica i s. Resnička Trnava. Bačeno je oko 500 malih bombi, koje su na aerodromu uništile 11 aviona i oštetile i bangara.

Kod s. Marinaca (blizu Vukovara), u borbi protiv nemačkih vojnika, poginuo član SK KPH za Vukovar i komandir Udarne grupe Diljskog (Brodskog) vojnog područja Vaso Đurđević Turčin, narodni heroj.

30/31. maj

Iz Zadra nemačke snage (2. bataljon 893. puka, 2. bataljon 891. puka 264. pešadijske divizije i 2. četa 771. pionirskog bataljona) izvršile desantni prepad (nazvan »Handstand«) na Dugi otok i o. Kornat.

31. maj

Otpočelo iskrcavanje 847. puka nemačke 392. legionarske divizije iz Senja i Novog na ostrva: Pag, Maun, Olib, Silbu, Premudu, Skardu. 1st i Molat u cilju čišćenja (nazvanog »Vikinger«), koje je trajalo do 2. juna. Neprijatelj je uništio veći broj ribarskih lađa i čamaca, a zatim se povukao u s. Jablanac, Senj i Novi.

U luci Olibu snage 847. puka nemačke 392. legionarske divizije napale i zarobile patrolni čamac PC 76, koji je od o. Krka uplovio u luku ne znajući za akciju neprijatelja. Tom prilikom je poginuo i zamenik političkog komesara 2. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ Vlado Bagat, narodni heroj.

Jedinice brigade »Franjo Ogulinac Seljo« 34. divizije NOVJ zauzele nemačko uporište u s. Ponikvama (kod Samobora).

Maj k.

Kod ž. st. Lepa Bukva (blizu Krapine) održana okružna konferencija USAOH-a za okrug Krapinu. Na konferenciji je analiziran dotadašnji rad i određene su smernice za budući rad.

Maj

U s. Višnjaju (kod Pazina, u Istri), italijanske vlasti obesile člana SK KPH i predsednika SNO odbora Pazin Jozu Surana, narodnog heroja.

U s. Vratima (blizu Rijeke) održana prva okružna konferencija AF2-a Hrvatskog primorja, na kojoj je izabran Okružni odbor AF2-a.

MAKEDONIJA

1. maj

Drugi oblasni komitet SKOJ-a uputio pismo Mesnom komitetu SKOJ-a za Ohrid: daje uputstva kako prilagoditi organizacione forme skojevskih aktiva u višim razredima gimnazije i u duborezačkoj školi; zatim kako što veći broj omladinaca poslati u jedinice NOVJ na slobodnoj teritoriji Debarafa, a naročito onih omladinaca koji su regrutovani za bugarsku okupatorsku vojsku.

2. maj

Kod Pobjenog kamena (blizu Krive Palanke) 3. makedonska NOU brigada i Kosovki NOP odred napali jednu bugarsku kolonu krivopnlanačkog garnizona i prinudili je da odstupi prema r. Bregalnici. Zaplenjeno je dosta oružja, municije i druge opreme. Tu su se sa 3. makedonskom NOU brigadom povezali Slrumičko-đevđelijski (Plačkovički) NOP odred (koji je od pl. Kožufa dopratio grupu rukovodilaca BRP(k) upućenu iz Moskve preko VS NOV i POJ) i bugarski Trnskl partizanski odred.

3. maj

Na severnim padinama Osogovske planine bugarskom Trnskom partizanskom odredom priključilo se oko 90 bugarskih vojnika koje su kod Kratova zarobili 3. makedonska NOU brigada i Kosovki NOP odred.

Kod s. Mešeišta, s. Botuna i s. Pesočana (blizu Ohrida) delovi Grupe kosovsko-metovijskih partizanskih bataljona porušili železničke mostove, uništili nemački kr.mion s municijom i zaplenili 8 p. mitraljeza.

4. maj – Kod s. Pesočana (blizu Ohrida) Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada) razbile nemačku kolonu koja je pokušala da se probije iz Kičeva za Strugu, nanele joj dosta gubitaka u ljudstvu i naoružanju i zaplenile 2 kamiona, 8 p. mitraljeza, 1 mitraljez i drugu opremu. Jedinice NOVJ su imale 1 mrtvog borca.
5. maj – Kod s. Tlomina (blizu Krive Palanke), prebijajući se za Crnu travu, 3. makedonska NOU brigada, bugarski Trnski partizanski odred i Kosovski NOP odred vodili oštre borbe protiv bugarskih snaga jačine puka. Protivnapadima odbačene su neprijateljske snage i preduzeto je gonjenje istih u pravcu s. Doganiee.
- Ministarstvo prosvete vlade Carevine Bugarske naredilo školskim vlastima da vojsci i policiji pružaju pomoć u otkrivanju i prijavljivanju partizana, ilegalaca i pristalica NOP-a.
- Maj p. – U Skoplju bugarska policija pohapsila nekoliko stotina pripadnika NOP-a da bi otkrila veze između grada i slobodne teritorije na kumanovskom području. Preko Skoplja je na pomenutu teritoriju bio upućen veći broj delegata za I zasedanje ASNOM-a i priličan broj novih boraca.
- fi. maj – Kod s. Podvisa (blizu Kičeva) Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada) iznenada napala dva železnička transporta i jednu kolonu nemačko-balističkih snaga iz Kičeva i nanele im velike gubitke. Železničke kompozicije su uništene i mnogo ratnog materijala je zaplenjeno.
- Kod s. Izvora (blizu Kičeva) Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada) razbile nemačko-balističke delove i odbacile ih ka Kičevu.
7. maj – Kod s. Botuna (blizu Ohrida) Grupa makedonskih i Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada), posle petočasovne borbe, odbile pokušaj jedne nemačke kolone da se iz Struge probije za Kičevo. Gubici bataljona: 2 ranjena borca.
8. maj – Jake nemačko-balističke snage iz Kičeva, Debra i Struge preduzele ofanzivna dejstva s ciljem da ovladaju slobodnom teritorijom Debaraca i Malesijom, unište Grupu makedonskih i Grupu kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovsku NOU brigadu) i stave pod svoju kontrolu komunikacije koje izvode ka Skoplju. Posle četvorodnevnih borbi kod s. Me.šeišta, s. Botuna i s. Izvora partizanski bataljoni su se iz Debaraca povukli u strušku Malesiju. Neprijatelj je imao 78 mrtvih a partizani 2 mrtva i 8 ranjenih boraca.
- Peti oblasni komitet KPM dostavio pismo Mesnom komitetu KPM za Kumanovo, u kome daje uputstva u vezi sa zaključcima I kongresa Antifašističke omladine Makedonije: formirati omladinske odbore u radionicama, fabrikama, školama itd., radne čete, sanitetske i analfabetske kurseve, kulturne omladinske grupe, fiskulturne organizacije, omladinske domove i saveze pionira. U sklopu ovih zadataka određuje se mesto i uloga organizacija SKOJ-a.
9. maj – U Prilepu, u borbi protiv bugarske policije, poginuli član Drugog oblasnog komiteta KPM Kiro Gavrilovski i sekretar SK KPM za Prilep Krume Volnarovski, narodni heroji.
12. maj – Drugi oblasni komitet SKOJ-a izvestio PK SKOJ-a za Makedoniju: o preduzetim merama za formiranje novog MK SKOJ-a za Bitolj i skojevskih organizacija o stanju skojevske organizacije u Ohridu i razbijanju fašističke omladinske organizacije • Branik-, merama za jačanje skojevske organizacije u Prilepu i Kruševu.
- 12 13. maj – Grupa pozadinskih radnika i kuriri 2. makedonske NOU brigade upali u s. Krnjevo i s. D. Bošavu (kod Kavadaraca) i zaplenili 7 pušaka, 2 konja, opštinsku arhivu, 48.000 leva i dr.
13. maj – Na putu Kičevo – Debar Grupa makedonskih partizanskih bataljona razbila balističku kolonu, koja se u neredu povukla u pravcu Debra.
14. maj – Kod s. Lazaropolja (blizu Debra) 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio šestčasovnu borbu protiv balističkih snaga iz Kičeva i Debra. Neprijatelj je odbačen ka s. Gari uz gubitke od 38 mrtvih i 16 zarobljenih. Bataljon je imao 1 mrtvog i 1 ranjenog borca. Zaplenjeno je 26 pušaka, 4 konja i mnogo drugog ratnog materijala.

1944. maj

MAKEDONIJA

maj 1944.

15. maj – Kod s. Trcsonće (blizu Debra) 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio borbu protiv balističkih snaga iz Debra i Kičeva. Neprijatelj se povukao iz sela uz gubitke od 12 mrtvih i 3 zarobljena.
- Maj p. p. – Ovladavši slobodnom teritorijom Debaraca. nemačke jedinice spalile sela: Crvenu Vodu, Botun, Pesočane, Vrbjane, Laktinje, Godivje i Mramorec (kod Ohrida).
16. maj – Kod s. Galičnika (blizu Debra) 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio tročasovnu žestoku borbu protiv balističkih snaga iz Debra i Kičeva. On ih je odbacio, nanevši im gubitke od 18 zarobljenih i zaplenivši 12 pušaka i 3 konja. Bataljon je imao 1 ranjenog borca.
17. maj – Kod s. Rosoka (blizu Debra) 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodi borbu protiv oko 150 balista iz Debra. Pretrpevši osetne gubitke, balisti su se povukli prema Boškovom mostu.
18. maj – Kod s. Gara (blizu Debra) 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio petočasovnu tešku borbu protiv oko 300 balista iz Kičeva i Debra. Neprijatelj je pretrpeo velike gubitke jer je dočekan jakom vatrom, koja mu je onemogućila ulazak u selo. Bataljon je imao 1 poginulog borca.
- Kod s. Mavrova i s. Nikiforova 1. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio borbu protiv nemačko-balističkih snaga iz Gostivara. Neprijatelju su naneti gubici od 53 mrtva i 6 zarobljenih. Bataljon je imao 1 ranjenog borca.
- Na pl. Kozjak (kod Kumanova) izbile 3. makedonska NOU brigada, 6. južno-moravska i Kosovska NO brigada, probijajući se preko bugarske teritorije.
19. maj – Od 3. makedonske NOU brigade (bez jednog bataljona) i po jednog bataljona iz 6. južnomoravske i Kosovske NO brigade formirana Udarne grupu. Ona je, sa svojim Operativnim štabom, preduzela pokret za istočnu Makedoniju u jeku neprijateljske prolećne ofanzive, kako bi se izvuka iz okruženja. Na pl. Kozjaku su sa Kumanovskim NOP odredom ostali bolesni, ranjeni i iznemogli borci.
20. maj – Kod s. Radnje (blizu Kavadaraca) 2. makedonska NOU brigada napala I u noćnoj borbi razbila grupu od oko 600 bugarskih vojnika. Brigada je imala 2 ranjena i 7 nestalih boraca.
- Komandant 56. pešadijskog puka bugarske 14. pešadijske divizije iz Velesa (sada: Titov Veles) izdao naredbu svim policijskim i administrativnim vlastima: obaveštavajući ih da su mu potčinjene sve žandarmerijske, policijske i administrativne vlasti na teritoriji veleškog, kavadarskog i negotinskog sreza, daje im uputstvo o načinu borbe i o represalijama prema pripadnicima NOP-u.
- Na Lisicu i Kosmatici (na Osogovskoj pl.) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske NO brigade), prodirući za istočnu Makedoniju, vodila oštre borbe u okruženju protiv bugarskih snaga koje su pratile njen pokret. Grupa je uspela da se probije i nastavi pokret prema pl. Ograždenu. Poginulo je 27 neprijateljskih vojnika i oficira. Grupa je imala jednog mrtvog i dva ranjena borca. Ovde je ranjena Vera Jocić, zamenik političkog komesara 2. bataljona 3. makedonske NOU brigade, narodni heroj (posle nekoliko dana podlegla je ranama).
- Na pl. Bistri 1. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio osmočasovnu borbu protiv nemačko-balističkih snaga iz Gostivara. Neprijatelju su naneti gubici od 28 mrtvih. Zaplenjene su 24 puške, 2 p. mitraljeza, dosta municije i druga oprema.
22. maj – Kod Omara, na jugoslovensko-bugarskoj granici (severozapadno od Delčeva), Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske NO brigade) iznenadnom vatrom razbila bugarsku kolonu – 150 vojnika 49. pešadijskog puka. Poginula su 32 bugarska vojnika i oficira. Zaplenjeno je: 4 mitraljeza, 2 p. mitraljeza, 30 pušaka, 3 konja i oko 10 000 metaka.
24. maj – Kod Golaka, Kiselice i Strumičkog zida (na pl. Plačkovici) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske NO brigade) razbila tri kolone (svaka jačine bataljona) iz sastava 48. i 49. pešadijskog puka bugarske 17. pešadijske divizije, podržavane avijacijom. Kolone su odstupile ka Kočanima i Carevom Selu (sada: Delčevo) uz gubitke od 87 poginulih vojnika i oficira i 32 zarobljena vojnika. Zaplenjeno je: 1 top, 1 minobacač, 9 mitraljeza, 7 p. mitraljeza, 30.000 metaka i druge opreme. Grupa je imala (i mrtvih i oko 10 ranjenih boraca).

- Na pl. Bistri 2. bataljon Grupe makedonskih partizanskih bataljona vodio borbu protiv kolone od oko 401 balista. U osmočasovnoj žestokoj borbi neprijatelj je imao 15 mrtvih i oko 40 ranjenih, a bataljon 2 mrtva borca.
25. maj Druga makedonska NOU brigada izvršila napad na posadu rudnika hroma kod s Vitolišta, na s. Vitolište i na s. Polčište (kod Prilepa). Ta mesta je branilo preko 200 bugarskih i nemačkih vojnika. Neprijatelj je imao oko 40 mrtvih. Zaplenjeno je: 1 mitraljez, 2 p. mitraljeza, 9 pušaka i druga oprema.
26. maj Komandant bugarske 5. armije zahtevao od skopskog oblasnog direktora da se iseli stanovništvo sa odseka Kumanovo – Kriva Palanka, kako bi se sprečio boravak partizana u tim selima koja su ih svestrano pomagala.
- Kod Kukavice, na Novo Malinskoj planini (na putu Strumiea – Berovo) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske NO brigade) razbila i delom uništila jedan bataljon 48. pešadijskog puka bugarske 17. pešadijske divizije koji je odstupio ka Strumici. Poginula su 73 a zarobljeno je 30 bugarskih vojnika i 1 oficir. Zaplenjeno je: 4 mitraljeza, 5 p. mitraljeza, 85 pušaka, nekoliko minobacača i druga oprema. Grupa je imala 1 mrtvog borca.
- Između s. Polčišta i s. Vitolišta (kod Prilepa) otpočele dvodnevne borbe u kojima su jedinice 2. makedonske NOU brigade razbile bugarsku zasedu od oko 80 vojnika. Poginulo je 8 bugarskih vojnika. Zaplenjeno je: 1 mitraljez, 3 sanduka municije i druga oprema. U borbi je pored ostalih poginuo komandir čete Mančo Mat. ak, narodni heroj.
28. maj Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade), u pokretu prema pl. Ivruši (u Grčkoj), razbila posadu bugarske pogranične karaule na pl. Belasici. Poginulo je 29 i zarobljeno 5 bugarskih vojnika. Zaplenjeno je: 2 mitraljeza, 33 puške, 3 konja, 5.000 metaka i druga oprema. Grupa je imala 3 mrtva i 6 ranjenih boraca.
30. maj U rejonu s. Erseli – s. Araki na pl. Kruši (u Grčkoj) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske NO brigade) razbila jedan bataljon bugarskog 21. pešadijskog puka 1 kontračetnike. Zbog pridolaska sve jačih nemačkih i bugarskih snaga, GS NOV i PO za Makedoniju je odlučio da sa Udarne grupom krene u pravcu severoistočne Makedonije. Poginula su 33 vojnika i oficira a zarobljeno je 6 vojnika. Zaplenjeno je: 2 mitraljeza, 14 pušaka, 12.000 metaka i druga oprema.
31. maj Kod Karataša (severno od Dojranskog jezera) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade), u pokretu za severoistočnu Makedoniju, razbila jednu četu bugarskog graničnog odseka. Poginula su 32 a zarobljena 2 bugarska vojnika.

SLOVENIJA

1. maj Trinaesta slovenačka brigada »Mirko Bračić* 14. divizije NOVJ napala nemačko uporište i rudnik uglja Velenje. U toku borbi ona je uništila sva spoljna rudnička postrojenja (separaciju, ulazni rov, magacine i radionice), ali samo uporište nije mogla savladati zbog fortifikacijskog uređenja. Za to vreme je glavnina 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačkih kolona koje su nadirale u pomoć napadnutom uporištu.
- Jedanaesta slovenačka brigada »Miloš Zidanšek* 4. operativne zone NOV i PO Slovenije uništila nemačko uporište u s. Mislinji (kod Slovenj-Gradeca), jačine 150 vojnika. U borbama je poginulo 55, ranjeno 7 i zarobljeno 11 nemačkih vojnika a zaplenjeno 17 pušaka i mnogo druge opreme.
- Jedinice 15. divizije NOVJ zauzele nemačko-belogardistličko uporište u s. Dobravi (kod Trebnja). Neprijatelj je, pod pritiskom jedinica NOVJ bio primoran da napusti i s. Dobrnič.
3. maj Delovi Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ zauzeli žand. st. koja je obezbeđivala glavnu kabinu električne centrale u Gorici, razoružali posadu i miniranjem porušili sve transformatore.
- Oko 60 nemačkih vojnika iz Planine napalo Kozjanski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na pl. Bohoru Odred, čiji je jedan bataljon prihvatio frontalnu borbu a drugi izvršio bočni protivnapad, u tročasovnoj borbi je razbio neprijatelja i naneo mu gubitke od 20 mrtvih i 1 ranjenog vojnika.

- Kod s. Spodnjih Kraša (blizu Mozirja) 6. slovenačka udarna brigada ; Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napala nemačku motorizovanu kolonu (7 kamiona i putnički auto) i u oštroj borbi nanela joj gubitke od 12 mrtvih i 24 ranjena, ali se zbog nadmoćnosti neprijatelja povukla na nove položaje.
- 4. maj
 - Na severoistočnim padinama pl. Blegoša 7. slovenačka udarna brigada »France Prešern« 31. divizije NOVJ vodila oštre borbe protiv nemačke kolone koja je nadirala iz Škofje Loke. Posle viščasovne borbe neprijatelj je odbačen ka Skofjaj Lokim.
 - Posle četvorodnevni borbi jedinice 7. korpusa NOVJ (15. i 18. divizija) zauzele nemačko-belogardističko uporište Zužemberk, čija se posada, uz podršku tenkova, probila u Novo Mesto. Za to vreme jedinice na obezbeđenju su vodile teške borbe protiv nemačko-belogardističkih kolona koje su iz Ribnice 1. Novog Mesta nadirale u pomoć posadi Zužemberka.
- 5. maj
 - Nemačke snage, pod zaštitom magle, napale 2. bataljon 3. slovenačke udarne brigade »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ na položajima kod s. Leskovic. Zbog energičnog udara 1. bataljona iz s. Robidnice u njegov bok, neprijatelj se panično povukao u polazni garnizon s. Gorenju Vas (kod Škofje Loke).
- 6. maj
 - U rejonu s. Zerjav – s. Mošenik – s. Pristava 2. bataljon 13. slovenačke brigade »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ uništio neprijateljsko uporište i zapalio skladište materijala i pilanu kod s. Zerjava (blizu Mežice) gde je izrađivan građevinski materijal za rudnike olova u okolini s. Crne.
 - Kod s. Trojana (na putu Ljubljana – Vransko) 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napala nemačku motorizovanu kolonu (5 kamiona i 1 putnički automobil) i posle duže borbe uništila 2 kamiona a ostale kamione oštetila. Neprijatelj je, uz gubitke od 35 mrtvih i 5 zarobljenih, uspeo da se probije u pravcu Domžala.
- 7. maj
 - U s. Lašču (kod Zužemberka), naredbom Štaba 7. korpusa NOVJ, od artiljerije 15. i 18. divizije NOVJ formirana 1. artiljerijska brigada 7. korpusa NOVJ.
 - U rejonu s. Leskovic (kod Gorenje Vasi) 3. slovenačka udarna brigada »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ vodila viščasovnu oštru borbu protiv nemačke kolone iz Gorenje Vasi i odbacila je u polazni garnizon.
- 8. maj
 - U s. Svetini (kod Celja) 2. bataljon Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku posadu. U kraćoj borbi je poginuo komandir posade, dok su se 3 nemačka vojnika predala. Bataljon je zaplenio 37 pušaka 1 oslobodio 8 političkih zatvorenika.
- 10. maj
 - Na putu Senožče – s. Razdrto (kod Divače) 18. slovenačka (Bazoviška) udarna brigada 30. divizije NOVJ napala i uništila nemačku motorizovanu kolonu (4 kamiona i putnički automobil).
- 13. maj
 - U Gorcnjskoj održano prvo savetovanje političkih radnika OF. Učestvovalo je 120 delegata. U dvodnevnom radu razmotreni su dotadašnji uspesi, postavljeni su zadaci za budući rad i izabran je Pokrajinski odbor OF za Gorenjsku.
- 14. maj
 - U s. Mozelj (kod Kočevja) od 1. bataljona Belokranjskog NOP odreda formiran Kočevski NOP odred 7. korpusa NOVJ.
 - Drugi bataljon Gorenjskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napao nemačko uporište Puterhof (kod Tržiča), ali ga, zbog jakih fortifikacijskih objekata, nije zauzeo, već je uništio pilanu sa skladištem.
 - Sa pravca Slovenj-Građeca, Šoštanja, Mozirja, s. Crne i s. Kotlja, u više kolona, nemačke jedinice preduzele ofanzivnu operaciju protiv 1. slovenačke udarne brigade »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ i Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na području između reka Savinje, Pake, Mislinje i koruške granice. U teškim borbama na pl. Temniku i kod s. Zavodnja (blizu Šoštanja), na pl. Kramarici i pl. Olševi, koje su, s prekidima, trajale do 21. maja, neprijatelj je pretrpeo osetne gubitke. Partizanske snage su izbegle udare glavnih snaga neprijatelja.
- 16. maj
 - Kod Lavtarskog vrha (blizu Škofje Loke) 1. bataljon 7. slovenačke udarne brigade »France Prešern« 31. divizije NOVJ, posle oštre borbe, odbacio nemačku kolonu iz Škofje Loke i naneo joj znatne gubitke.
- 17. maj
 - Posle višednevnih oštih borbi 5. slovenačka udarna brigada »Ivan Cankar« 15. divizije NOVJ zauzela uporište Trebnje, koje su branile 32. i 55. četa 3. bataljona slo-

- venačkih domobrana (oko 350 ljudi). Neprijateljska posada je uništena, sem manjeg dela koji se izvukao u s. Mirnu Peč.
- Iz rejona s. Bistre, s. Koprivne i Savinjske doline jedinice nemačkog 13. SS policijskog puka izvršile napad na jedinice Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na pl. Smrekovcu, pl. Travniku i pl. Raduhi. Boreći se do 25. maja, jedinice Istočnokoruškog NOP odreda su veštım manevrom i napadima izbegle frontalne borbe s nadmoćnim neprijateljskim snagama.
18. maj
- Na putu Zelezna Kapla (u Austriji) – s. Crna (kod Mežice) 2. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku zasedu. Posle oštře borbe on je zasedu razbio, ;.li se, zbog pristiglih pojačanja, morao povući.
19. maj
- Jedinice 2. bataljona Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ 1 delovi italijanske partizanske brigade Garibaldi Friuli napali nemačko-italijansko uporište s. Malinu (u Italiji). U uličnim borbama poginulo je više neprijateljskih vojnika.
 - Na položajima kod s. Jakvdola (blizu Vranskog) 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila tešku dvočasovnu borbu i prinudila nemačke snage da se, uz gubitke od 20 mrtvih, povuku u polazni garnizon Vransko.
20. maj
- Posle dvodnevnih oštři borbi 4. slovenačka udarna brigada »Matija Gubec« 15. divizije NOVJ zauzela nemačko-domobransko uporište u s. Mirnoj Peči. Čija se posada, prihvaćena od jake tenkovske kolone, izvukla u Novo Mesto.
21. maj
- Na putu Gorica – Ajdovščina 19. slovenačka brigada »Srećko Kosovel« 30. divizije NOVJ napala nemačku motorizovanu kolonu (12 kamiona) i posle kraće borbe odbacila je prema Ajdovščini, nanevši joj velike gubitke i zaplenivši 8 kamiona i veće kolićine oružja i ostale opreme.
 - Nemačke jedinice iz Radovijice, Bleda i s. Zeleznika napale 7. slovenačku udarnu brigadu »France Prešern« 31. divizije NOVJ na pl. Jelovici. Pošto su mu, u dvodnevniim teškim borbama, odbijeni svi napadi, neprijatelj se povukao u polazne garnizone.
 - Iz rejona s. Skomarja (na pl. Pohorju) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ. sa oko 100 novomobilisanih boraca, krenula preko pl. Paškog Kozjaka i Mozirskih planina i, vodeći neprekidne oštře borbe s jakim nemaćkim snagama, stigla 31. maja u s. Poljane (kod Nove Stifte). Tu je novomobilisane borce predala Kamniško-zasavskom NOP odredu 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, koji ih je preko r. Save prebacio u Dolenjsku radi obuke.
22. maj
- Na pl. Paškom Kozjaku 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ vodila višećasovnu ošturu borbu protiv nemaćkih kolona iz Vitanja i s. Mislinslje. Zatim se, zbog nadmoćnosti nemaćkih snaga i zbog velikog broja nenaoružanih boraca, preko r. Pake probila na pl. Grašku goru. i dalje vodeći borbe protiv nemaćkih poternih odreda.
 - Iz Videma, Krmina, Gorice (u Italiji) i doline r. Soće otpočela dejstva nemaćko-italijanskih snaga protiv jedinica Briško-beneškog NOP odroda u rejonu Brda. Izbegavajući frontalne borbe nadmoćnim neprijateljskim snagama, slovenaćki je odred, veštım manevrom, uspeo da saćuva svoje jedinice a da neprijatelju nanese gubitke od 108 mrtvih. U napadnim dejstvima koja su trajala do 25. maja, neprijatelj je angažovao 8000 ljudi.
23. maj
- Kod s. Plešiveca (blizu Velenja) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ. vodila teške borbe protiv jakih nemaćkih snaga koje su nadirale iz s. Št. Vida i s. Cirkovaca. Brigada se zatim, da bi zaštitila nenaoružane borce, prebacila na pl. Razbor (kod Soštanja).
 - Posle duže borbe 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzela žand. st. St. Jurij ob Taboru (kod Vranskog), koju je branilo 20 žandarma.
 - Na položajima kod s. Kota (blizu Slov. Konjica) 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone vodila uspešnu borbu protiv nemaćkih kolona iz s. Opločinice, s. Slov. Bistrice i s. Smartna. Iznenadnim udarom u bok neprijatelj je odbaćen ka Kaponhofu, gde se utvrdio. Borba je nastavljena sve do 19. ćasova, kada se neprijatelj, uz gubitke od 20 mrtvih, povukao u polazne garnizone.
- maj
- U rejonu s. Rdećnik – s. Pećovnik (kod Slovenj-Gradeca) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ vodila oštře borbe protiv nemaćkih snaga koje su nadirale od Slovenj-Gradeca, Graške gore i Sv. Danijela. Posle troćasovne

borbe, zbog nadmoćnosti neprijateljskih snaga, slovenačka brigada se prebacila u rejon s. Smihela (kod Mozirja).

Drugi bataljon Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ, sa italijanskom partizanskom patrolom, upao u varošice Neme i Ate me (kod Cedada, u Italiji), blokirao nemačke posade i zaplenio 2000 metara telefonskog kabla i telefonske centrale.

25. maj U rejonu s. Smihela (kod Mozirja) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Serčer« 14. divizije NOVJ vodila oštre borbe protiv nemačkih kolona iz Šoštanja i Mozirja. Posle viščasovne borbe ona se prebacila ka s. St. Janžu (kod Mozirja), gde je uspostavila vezu sa 1. slovenačkom udarnom brigadom Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ.

27. maj Na pl. Obiru (kod Zelezne Kaple, u Austriji) 2. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku snabdevačku kolonu iz Zelezne Kaple. Posle kraće borbe on ju je odbacio ka Zeleznoj Kapli, nanevši joj gubitke od 8 mrtvih.

Jedinice 30. divizije NOVJ zauzele italijanska uporišta u s. Taboru i s. Prvačini (kod Gorice) i razoružale posadu, a u s. Dornberku ubile 15 i zarobile 80 italijanskih fašista.

Jedinice 31. divizije NOVJ zauzele nemačka uporišta u s. Ribnom, s. Koritnu. s. Srednjoj Vasi, s. Spodnjem i Zgornjem Gorju i uništile električnu centralu u s. Spodnjoj Radovni (kod Bleda).

28. maj Devetnaesta slovenačka brigada Srečko Kosovel« 30. divizije NOVJ zauzela uporište italijanskih fašista u s. Stanjelu (kod Sežane).

U rejonu s. Smihela (kod Mozirja) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačkih kolona iz Šoštanja i Mozirja. U tim borbama neprijateljske kolone su odbačene u polazne garnizone.

Jedanaesta slovenačka brigada Miloš Zidanšek 4 operativne zone NOV i PO Slovenije razoružala 28 žandarma i spalila nemačko uporište u s. Dovžu (kod Slovenj-Gradeca).

30. maj Jedinice 10. slovenačke (Ljubljanske) brigade 18. divizije NOVJ zauzele nemačko-belogardistička uporišta s. Tržišče i s. Sv. Jurij (na pruzi Trebnje – Sevnica). U borbama je izbačeno iz stroja oko 140 neprijateljskih vojnika i zaplenjena veća količina oružja i opreme.

Maj Kod s. Slivnice (blizu Maribora) OK KPS za Maribor formirao Lackov partizanski bataljon 4. operativne zone NOV i PO Slovenije.

SRBIJA

1. maj Na pravcu s. Seča Reka – s. Varda (kod Kosjerića) 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv četničkog 2. ravnogorskog korpusa i jednog bataljona nemačke borbene grupe »VajeU te pod pritiskom nadmoćnih neprijateljskih snaga se povukla u s. Vardu, nanevši neprijatelju gubitke od oko 10 mrtvih i ranjenih.

Kod s. Ovčinje (blizu Rogačice) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ slomila otpor četničkog Čerskog korpusa, Grupe račanskih brigada i delova 4. puka SDK, a na Zaroškoj kosi dva bataljona 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ. posle oštre borbe, sprečili prodor delova nemačke borbene grupe »Holman« i jednog bataljona bugarske 24. pešadijske divizije od s. Leštanskog ka s. Vujetićima i s. Vardi.

U rejonu s. Cebića i s. Crvenog Brega i na položaju Kukulj – Anatema (blizu Valjeva) 3. srpska udarna brigada i tri bataljona 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodili oštru borbu protiv četničkog Valjevskog i 2. ravnogorskog korpusa i slomili njihovu odbranu.

U s. Progorevcima (kod Arandelovca) četnici i žandarmi napali 2. šumadijsku NO brigadu, 1. šumadijski i Kosmajski NOP odred i posle sedmočasovne borbe prinudili ih na povlačenje prema pl. Bukulji.

Nemački avioni bombardovali s. Sviloš (kod Iloka), oštetili više kuća i naneli veliku materijalnu štetu.

U2. maj – Na liniji M. Povlen – M. polje – Bele vode i na Cikeru 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ slomila odbranu četničkog Valjevskog kor-

pusa i delova Korpusa Gorske garde, te napala na 1. bataljon 5. puka RZK u s. Mravinjcima, i posle oštne borbe, odbacila ga prema Valjevu. Neprijatelj je imao 67 mrtvih, oko 120 ranjenih i 44 zarobljena. Zaplenjeno je 6. p. mitraljeza, 30 pušaka, 10.000 metaka i dosta drugog materijala. Brigada je imala 5 mrtvih i 8 ranjenih. U loj borbi je poginuo 1 borac 2. proleterske brigade Savo Jovanović Sirogojno, narodni heroj \

- Na liniji Pašina ravan – Debelo brdo – Stubica (kod Valjeva) jedinice 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ i 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ, posle nekoliko napada i protivnapada, slomile otpor četničkog Cerskog korpusa i 4. puka SDK. i odbacile ih na Borovnjak. Zarobljena su 24 četnika, a zaplenjeni su 1 mitraljez, 1 p. mitraljez i 25 pušaka.

2. maj

- Na Cikeru i između s. Krstića i s. Vujića (kod Valjeva) 2. proleterska udarna i 3. srpska udarna brigada i 4. bataljon 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ, posle oštne borbe, slomili pokušaj četničkog 2. ravnogorskog i Valjevskog korpusa i delova SDS i SDK da se probiju prema s. Crvenom Bregu i s. Mravinjcima.
- Kod Sv. Ilije i Cupinog Brda (blizu Krive Palanke) jedinice 6. južnomoravske NO brigade 1 Vranjskog vojnog područja, završile dvodnevne žestoke borbe protiv nadmoćnijih bugarskih snaga. Partizanske jedinice su zaplenile 3 topa, zatim su ih uništile jer nisu mogle da ih nose sa sobom pri daljem prodoru za Crnu travu.
- U s. Radanovcima, kod s. Ridova i na Gredini (kod Kosjerića) 4. krajiška udarna brigada i dva bataljona 10. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ slomili otpor četničkih snaga i odbacili ih prema pl. Bukovima i s. Ražani.
- Između s. Lačarka i s. Martinaca (kod Srem. Mitrovice) borci 1. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona teretnog voza.

2/3. maj

- U s. Kalni (kod Vlasotinaca). od ljudstva sa bugarske teritorije, formirana bugarska 1. sofijska partizanska brigada.
- Delovi 2. sremskog NOP odreda napali neprijateljsko uporište u s. Kukujevcima (kod Sida) i ubili 3 ustaše (ostale ustaše se razbegle). Zaplenjeno: 1 automat, 14 pušaka. oko 400 metaka i velika količina platna. Zapaljane su zgrade opštine, ustaškog tabora i Kulturbunda.
- Između s. Ražane i Kosjerića 10. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ se probila preko komunikacije.
- Jedinice 5. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije i 8. crnogorske udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ zauzele Brodarevo, a neprijatelja odbacile na desnu obalu r. Lima. Ujulu su se povukle iz Brodareva. jer su iz Prijepolja intervenisale nemačke jedinice s tenkovima.

.? Trini

- Na ni Bukovima (kod Kosjerića) nemački vojnici i četnici odbili pokušaj 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ da se probije ka pl. Maljenu. Ipak se probila jedna četa, koja je zarobila 18 četnika.
- U s. Bukovima (kod Kosjerića) 4. bataljon 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ napao delove nemačkog 4. puka „Brandenburg“. Napad ie, posle žilave borbe, odbijen. Bataljon je imao 6 mrtvih. 5 ranjenih i 13 nestalih boraca.
- Kod s. Zabave (blizu Valjeva) 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ slomila otpor nedičevaca i snaga RZK. ali zbog otpora svežih neprijateljskih snaga koje su stigle iz Valjeva 1 Užica (sada: Titovo Užice). nije uspela da se probije preko komunikacije Valjevo – Užice. Neprijatelj je imao oko 44 poginula i ranjena i 2 zarobljena vojnika, a jedinice 4. brigade – 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca.
- U Somborn formiran Gradski komitet KPJ.

1 maj

- Kod s. Varde (blizu Kosjerića) 2. bataljon 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ slomio otpor Užičke brigade četničkog Zlatiborskog korpusa i zauzeo s. Vardu. Zarobljeno 6 a ranjeno 7 četnika.
- Između Srem Mitrovice i s. Lačarka borci 1. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona putničkog voza.
- Na prostoriji s. Skakavci – s. Tometino Polje (kod Kosjerića) 10. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ odbila napad jedinica četničkog Požeškog, 2. ravnogorskog i Korpusa Gorske garde.

- Na položaju Ravna gora – pl. Maglješ (kod Valjeva) 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbila napad nemačkih vojnika, delova RZK, nedičevaca i čelničkog Valjevskog korpusa i sprečila im prodor prema s Mravinjcima. Neprijatelj je imao oko 30 mrtvih i ranjenih, a jedinice NOVJ – 3 poginula i 8 ranjenih boraca.
 - Na liniji s. Mravinjci – s. Crveni Breg (kod Valjeva) 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodila oštru borbu protiv jedinica 4. puka SDK i odbacila ih prema pl. Povlenu. Neprijatelj je imao 2 mrtva i 5 ranjenih vojnika, a jedinice NOVJ 1 ranjenog borca.
- 4/5. maj
- U s. Mionici (kod Kosjerića) 10. krajiška udarnu brigada 5. udarne divizije NOVJ razbila grupu četnika iz 2. ravnogorskog korpusa, a zatim se prebacila preko komunikacije Valjevo – Užice (sada: Titovo Užice) i uputila ka s Vardi.
 - U s. Leskovici i na Kraljevom brdu (blizu Valjeva) 4. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv nemačke Bobbene grupe »Holman« i četničkog Valjevskog korpusa. Izbačeno je iz stroja oko 20 neprijateljskih vojnika, dok je 4. brigada imala 5 ranjenih boraca.
5. maj
- Na pl. Cemerniku (kod Bosiljgrada) 0. južnomoravska brigada napala bugarski bataljon i, u borbi vođenoj ceo dan, prinudila ga na povlačenje ka s. Mačkatici (kod Vladičina Hana). Poginulo je 20 i zarobljeno 6 bugarskih vojnika. Zaplenjeni su 2 mitraljeza i 20 pušaka.
 - Jedinice 5. crnogorske udarne brigade 3 udarne divizije i 8. crnogorske udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ ponovo na juriš zauzele Brođarevo koje je branilo oko 100 nemačkih vojnika i oko 300 pripadnika nemačke legije »Kremler«. Zaplenjeno je: 1 tenk, 2 oklopna automobila, 1 kamion. 2 mitraljeza, 2 p. mitraljeza, 1 minobacač, 1 top i dosta druge opreme. Jedinice 5. brigade su imale 3 poginula i 8 ranjenih boraca.
 - između Novog Bečeja i s. Dragutinova (sada: s. Miloševo) grupa banatskih partizana miniranjem pruge i mosta uništila lokomotivu i 5 vagona teretnog voza.
 - Na položaju pi, V. Povlen – Beden – s. Lazarevići 2. proleterska udarna brigada i 2. bataljon 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv nemačko-nedičevsko-četničkih snaga i odbacili ih prema pl. Medvedniku. Gubici neprijatelja: poginulo 14, ranjeno je oko 25 i zarobljen je 1 vojnik. Zaplenjena je 1 radio-stanica. Jedinice 2. divizije su imale 2 mrtva i 9 ranjenih boraca.
 - Na Drenovačkom kuku (na pl. Bukovima) 4 krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ odbila napad nemačke borbene grupe Vajel- i četničke Crnogorske brigade.
 - Na grebenu pl. Maglješa (kod Valjeva) jedinice 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv nemačke borbene grupe »Holman« i četničkog Valjevskog korpusa. Neprijatelj je imao 18 mrtvih i ranjenih, a 4. brigada – 8 ranjenih boraca.
- 1/6. maj
- Između s. Putinaca i s. Golubinaca (kod Indije) delovi 2. čete Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili 2 lokomotive i 10 vagona.
6. maj
- Kod Crnooka (blizu Bosiljgrada) 3. makedonska NOU brigada, Strumičko-devdelijski (Plačkovički), Kosovski i bugarski Trnski NOP odred vodili čitavog dana vrlo tešku borbu u okruženju protiv bugarskih jedinica iz kumanovskog i krivopalanačkog garnizona. U toku noći oni su se uspešno probili i/ obruča i produžili pokret za Crnu travu. Jedinice NOV i POJ su imale 24 mrtva borca, a neprijateljske jedinice – oko 100 mrtvih i ranjenih vojnika.
 - Na Đakovom kamenu (na pl. Jelovoj gori) 2. bataljon 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ iz zasede razbio bugarsku izviđačku grupu jačine oko 50 vojnika. Iz stroja je izbačeno oko 10 neprijateljskih vojnika: zaplenjeno je nekoliko pušaka i 1 p. mitraljez. U toj borbi je poginuo član GS NOV i PO za Srbiju Sveta Popović Millč, narodni heroj.
 - Nadmoćne nemačke i ustaške snage otpočele desetodnevna dejstva u jugoistočnom Sremu protiv 2. bataljona 1. sremskog NOP odreda, 1. posavsko-tamnavskog partizanskog bataljona i novodošlih nenaoružanih boraca iz Zemuna. Zahvaljujući dejstvu partizanskih jedinica u neprijateljskoj pozadini, delovi okruženi u luku r. Save uspešli su da se, uz manje gubitke, probiju u pravcu s. Obreža.

- Na pl. Jelovoj gori (kod Titovog Užica) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ odbila napad bataljona iz bugarske 24. pešadijske divizije. Izbačeno je iz stroja oko 50 bugarskih vojnika. Brigada je imala 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
- U s. Lipovcu (kod Sida) 2. četa 1. bataljona 2. sremskog NOP odreda razbila grupu nemačkih vojnika i odbacila je u pravcu s. Adaševaca.
- Kod s. Varde (blizu Kosjerića) 2. proletersku udarnu diviziju NOVJ napali četnički 2. ravnogorski, Oplenački, Zlatiborski, Cerski i Valjevski korpus, nedičevska borbeno grupa -Tatalović« i nemačko borbene grupe -Holman« i »Vajel«. Divizija se, uz gubitke od 8 mrtvih i 5 ranjenih, povukla na pl. Jelovu goru.

7. maj

- Kod s. Zaglavka (blizu Bajine Bašto) jedinice 2. proleterske i 5. udarne divizije NOV.T pod borbom probile neprijateljski obruč na komunikaciji Užice (sada: Titovo Užice) – Bajina Bašta i izbile na pl. Taru. Neprijatelj je imao oko 50 vojnika izbačenih iz stroja. Oštećeno je 5 kamiona, a zaplenjeno 5 pušaka i 1 pištolj. Snage NOVJ su imale 3 mrtva i 5 ranjenih boraca.
- Na Ponikvama, Lepoj glavi, Pepeljevačkim stenama, Jarčevom brdu, Golom brdu i Zaboju (kod Titovog Užica) 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbila koncentričan napad delova bugarske 24. divizije i nemačkog 4. puka "Brandenburg", a zatim se povukla na pl. Taru, u rejon s. Jasikovice.
- Na položaju Metaljka – Kadina glava (kod Titovog Užica) 10. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ odbila napad bugarsko-nemačkih snaga i Zlatiborske i Leteće brigade četničkog Zlatiborskog korpusa iz s. Kremana.
- Kod s. Jankovića (na komunikaciji Titovo Užice – Višegrad) zasede 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv delova nemačkog 4. puka "Brandenburg" i nemačkog (96. motorizovanog bataljona poljske žandarmrije ali nisu uspelo da im spreče prodor u s. Biosku.
- U s. Bublici (kod Prokuplja) otpočelo dvodnevno partijsko savetovanje. Učestvovali su predstavnici okružnih komiteta KPJ za Leskovac, Toplucu, Kruševac i Zaječar, kao i članovi KPJ iz vojnih jedinica. Savetovanju je prisustvovao komandant GS NOV i PO za Srbiju Petar Stambolić, kao predstavnik PK KPJ za Srbiju. Izvršena je analiza vojno-političke situacije u zemlji i ukazano je na potrebu da se pripremaju mase za opišu mobilizaciju u NOB.
- Po naređenju Glavnog štaba NOV i PO za Srbiju preimenovane južnomoravske NO brigade: 2. južnomoravska NO brigada u 4. srpsku, 4. južnomoravska u 6. srpsku, 5. južnomoravska u 7. srpsku, 6. južnomoravska u 8. srpsku NO brigadu (samo 9. srpska NO brigada nije menjala svoj naziv).

Jf. maj

- Kod s. Kaluđerskih Bara (na pl. Tari) podlegao ranama, dobijenim u borbi protiv nemačkih vojnika i četnika na grebenu pl. Povlena 3. maja, komandant 5. bataljona 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ Mušo Jelić, narodni heroj.

S/fl. maj

- Kod s. Mokre Gore i na Sarganu 5. udarna divizija NOVJ probila se preko železničke pruge Užice (sada: Titovo Užice) – Višegrad, spalila jednu ž. st. Jatare, ubila 9 neprijateljskih vojnika i zaplenila 2 p. mitraljeza, 6 pušaka i 2 pištolja.

9. maj

- Na pl. Talambasu (kod Vranja) GS NOV i PO za Srbiju formirao 10. srpsku NO brigadu (nosila i naziv: 7. južnomoravska NO brigada).

9. 10. maj

- Na Sarganu, posle teške borbe protiv nemačkih i bugarskih vojnika i četničke Zlatiborske i Račanske brigade, jedinice 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOV.T, sa divizijskom bolnicom i 29 teških ranjenika na nosilima, probile se preko železničke pruge i puta Užice (sada: Titovo Užice) – Višegrad i izbile na pl. Zlatibor.

JO. maj

- Kod s. Kneževića i s. Rudina (blizu Cajetine) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv oko 200 vojnika bugarske 24. pešadijske divizije, pripadnika SDS, četničkog Valjevskog korpuTM i delova četničkog Zlatiborskog korpusa. Neprijatelj se, uz gubitke od oko 100 mrtvih i ranjenih, povukao u Cajetinu i na komunikaciju Užice (sada: Titovo Užice) – s. Ljubiš. Zarobljeno je 8 četnika, a zaplenjene su 3 puške, 2 pištolja i dosta drugog materijala. U 1. krajiškoj brigadi ranjen je 1 borac.
- Treća makedonska NOU brigada, Kosovski NOP odred i bugarski Trnski partizanski odred izbili u Crnu travu i tu se spojili sa ostalim snagama koje su bile pod komandom Operativnog štaba za kumanovsko-vranjsko područje.

- Na Zaravni i Ljutom polju (na pl. Tari) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile šestočasovnu borbu protiv četničkog Cerskog korpusa. Neprijatelj je imao 17 mrtvih i 20 ranjenih.
- U. maj*
- Kod s. Sirogojna, s. Trnve, s. Rožanstva i s. Ljubiša (na komunikaciji Titovo Užice – s. Ljubiš – Kokin Brod) jedinice 5. udarne divizije NOVJ vodile petnaestočasovnu borbu protiv četničkog 2. ravnogorskog, Valjevskog i Požeškog korpusa i delova četničkog Korpusa Gorske garde, podržavanih artiljerijom i tenkovima nemačkih jedinica. Neprijatelj je imao 21 mrtvog, 46 ranjenih i 57 zarobljenih vojnika. Zaplenjeno: 1 mitraljez, 60 pušaka, 20.000 metaka, 1 radio-stanica, arhiva četničkog Požeškog korpusa i dosta drugog materijala. Gubici jedinica 5. divizije: 5 mrtvih i 9 ranjenih boraca.
 - U s. Bistrici (kod Vlasotinaca) jedan bugarski bataljon napao 8. srpsku NO brigadu, ali je posle devetočasovne borbe odbačen ka s. Novom Selu. Poginulo je 10 i ranjeno više bugarskih vojnika. Zaplenjeno: 1 minobacač i više pušaka. Gubici 8. brigade 3 mrtva i 2 ranjena borca.
 - Na Viogaru, Semegnjevskoj kosi i Gušterici (kod Titovog Užica) jedan bataljon 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodio borbu protiv četnika Zlatiborskog korpusa. Neprijatelj je imao 19 mrtvih i više ranjenih
 - U s. Progoru (u južnom Sremu) nemačke i ustaško-domobranske jedinice ubile 22 meštanina i zapalile 27 kuća.
- 11/12. maj*
- Na Sarganu i kod s. Semegnjeva, pri proboju preko komunikacije Užice (sada: Titovo Užice) – Višegrad, jedinice 2. proleterske udarne i 3. srpske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv delova SDK i četnika Zlatiborskog korpusa i odbacile ih ka s. Kremnima.
- 12. maj**
- U s. Darkovcu (kod Vlasotinaca), od dotadašnjeg Kosovskog NOP odreda i novodošlih boraca, formirana Kosovska NO brigada.
 - Kod s. Sirogojna (blizu Titovog Užica) 1. krajišku udarnu brigadu 5. udarne divizije NOVJ napalo oko 600 nemačkih vojnika i četnika, uz podršku artiljerije, 5 tenkova i 1 oklopnog automobila. Brigada se povukla preko r. V. Rzava na prostoriju s. G. Kruščića – s. Brekovo. Neprijatelj je imao 23 mrtva, oko 20 ranjenih i 3 zarobljena vojnika, a 1. brigada – 2 ranjena borca. Zaplenjeni su 1 p. mitraljez i 7 pušaka.
 - Kod škole u s. Visokoj (blizu Kokinog Broda) jedinice 5. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv četničke Crnogorske brigade i odbacile je ka s. Bjeluši.
 - Posle petočasovne borbe protiv delova 2. proleterske udarne divizije NOVJ, četnici Zlatiborskog korpusa zauzeli s. Semegnjevo (kod Titovog Užica). Jedinice 2. divizije su se povukle ka s. Brezovcu. Poginulo je 19 čelnika a više ih je ranjeno.
 - U Prizrenu, opkoljen u jednoj kući od nemačkih vojnika i balista, poginuo kurir Mustafa Bakija, narodni heroj.
 - Operativni štab za makedonske, kosovske i južnomoravske jedinice izdao zapovest da komande mesta Pirotskog vojnog područja sa svojim jedinicama pređu u ofanzivna dejstva i time olakšaju prodiranje ostalih jedinica na jug.
 - Na Stanikinom krstu (kod Vranja) 3. makedonska NOU, 8. srpska i Kosovska NO brigada vodile vrlo oštre borbe protiv nadmoćnih bugarskih snaga (jačine oko tri puka). Pošto je neprijatelj ovladao položajima, brigade su se probile prema pulu Trn – s. Klisura (Bugarska).
- 13. maj*
- Kod s. Ljubiša, s. Dedovca, s. Čičkova i s. Brekova (blizu Titovog Užica) jedinice 5. udarne divizije NOVJ napale četnički Oplenački korpus i delove četničkog Požeškog i Valjevskog korpusa. Posle oštre borbe napad je odbijen. Neprijatelj je imao osetne gubitke u mrtvima i ranjenima. Zarobljeno je 12 četnika, a zaplenjeni su 1 mitraljez, 3 p. mitraljeza i nekoliko pušaka. Jedinice 5. divizije su imale (i ranjenih boraca.
 - Kod Znepolja (na putu s. Klisura – Trn. u Bugarskoj) 3. makedonska, 8. srpska i Kosovska NO brigada vodile susretne borbe protiv 2. bugarskog konjičkog puka i odbacile ga, zatim produžile pokret pravcem s. Leva Reka – Trkljane – Uši (bugarska teritorija).
 - Kod s. Bosula (blizu Srem. Rače) delovi 2. bataljona 2. sremskog NOP odreda iz zasede napali neprijateljsku kolonu i ubili 3 oficira i 18 vojnika a 23 ranili. Gubici bataljona: 1 borac poginuo a 1 ranjen.

- Kod s. Brezovca i s. D. Jablanice (blizu Priboja) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv delova četničkog Drinskog i Zlatiborskog korpusa i udbacile ih na komunikaciju Priboj – Višegrad.
- Kod s. Kuzmina (blizu Srem. Mitrovice) jedna četa 2. sremskog NOP odreda iz zasede napala grupu neprijateljskih vojnika i ubila 3 oicira i ranila 28 vojnika.
- Između železnčkih stanica Kruševac i Koševi borci Rasinskog NOP odreda srušili železnički most. Saobraćaj je bio obustavljen 7 dana.
- Između Petrovaradina i s. Beočina delovi 1. sremskog NOP odreda oštetili 350 metara pruge i srušili jedan most.
- Između Rume i s. Pavlovaca delovi 6. vojvođanske NOU brigade oštetili 500 metara pruge i posekli 250 tt stubova.

14 maj

- U s. V. Siljegovcu (kod Kruševca) 3. srpska NOU brigada napala četničku 2. rasinsku brigadu. Borba je vođena ceo dan i naredne noći. Četnike je od uništenja spasla intervencija bugarskih vojnika s pravca s. Đunisa, te su se izvukli ka ovom selu.
- Kod s. Bele Reke, s. Draškovića, na Treštenoj steni, Pleću i Biočinom brdu (blizu Kokinog Broda) 4. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ napala položaje nemačko-četničkih jedinica i uspela da zauzme Pleće i Biočino brdo. Jedinice 5. divizije su imale 6 ranjenih boraca.
- Kod s. Bele Vode (blizu Pirota) četnički Nišavski korpus napao 7. srpsku NO brigadu. Protivnapadom brigade četnici su razbijeni i odbačeni u dolinu r. Nišave. Poginulo je 30 a zarobljeno 20 četnika.
- Kod s. Visoke (blizu Kokinog Broda) 5. udarnu diviziju NOVJ napali četnički Valjevski, Požeški i Korpus Gorske garde. Posle oštre borbe neprijatelj je zadržan na liniji s. Močiocci – s. Bela Reka – leva obala r. Rzava – r. Katušnica.
- U s. Katićima (kod Ivanjice) 4. bataljon 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napao četničku Moravičku brigadu i odbacio je ka s. Kušićima. U borbi je zarobljeno 9 četnika.
- Kod s. D. Jablanice (blizu Priboja) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbile napad sedam četničkih brigada Cersko-majevičke grupe korpusa i 4. grupu jurišnih korpusa, koje su napale od s. Bijelog Brda i sa pravca s. Semognjeva. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i 15 ranjenih
- Između Rume i s. Kraljevaca 2. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona-cisterni.

14/15. maj

- Glavnina 2. bataljona 6. vojvođanske NOU brigade posle kraće borbe zauzela nemačko-ustaško uporište u s. Solnoku (sada: Zarkovac, kod Rume). Poginula su 33 neprijateljska vojnika a zaplenjeno jo 16 pušaka.

15. maj

- Kod s. Močilaca, s. Trudova i na pl. Cemernici (blizu Kokinog Broda) jedinice 5. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv četničkog 2. mileševskog korpusa, delova nemačke legije »Krempler«, i nemačkog puka »Brandenburg« i uspela da neprijatelja odbace ka s. Stitkovu. U borbi je poginulo 48 a ranjeno oko 60 neprijateljskih vojnika. Zaplenjeno jo 7 pušaka. Gubici jedinica 5. divizije 7 mrtvih i 15 ranjenih boraca.
- Kod s. G Ljubiša (na pl. Zlatiboru) jedan bataljon 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodio borbu protiv oko 1.000 četnika i odbacio ih prema Užicu (sada: Titovo Užice).
- Kod Sida 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona transportnog voza s ratnim materijalom.

Maj p. p.

- U s. Kalni (kod Vlasotinaca), od bugarskog Trnskog partizanskog odreda (bataljoni • Hristo Botev - i -Vasil Levski«), formirana bugarska 2. sofijska NO brigada.

Maj s.

- Od tri samostalne partizanske čete NOV i POJ u albanskoj Malesiji formiran bataljon. On je, nešto kasnije, dejstvovao u rejonu Gusinja, Plava, Đakovice i Prizrena.

15/16. maj

- Na r. Rzavu i kod s. Jablanice (blizu Titovog Užica) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv četničkog Zlatiborskog korpusa i nanele mu gubitke od oko 50 mrtvih i ranjenih.
- Kod s. Kormana (blizu Aleksinca) 5. srpska NO brigada napala bugarski transportni voz i zarobila 16 bugarskih vojnika.

- Kod s. V. Plane (blizu Prokuplja) saveznički avioni spustili jedinicama NOVJ 200 pari odela, 150 košulja, 100 pari cipela, 11 p. mitraljeza, 14 automata, 80 pušaka i 5 sanduka municije. To je bila prva pošiljka Saveznika na toj teritoriji.
- 18. maj
 - Kod s. Amzića (blizu Nove Varoši) jedinice 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv četničke Uzičke brigade i oko 200 nemačkih vojnika. Posle oštne borbe neprijatelj je odbačen ka Kokinom Brodu i na desnu obalu r. Uvea. U borbi je poginulo 16 a zarobljena su 3 neprijateljska vojnika. Zaplenjeni su 1 p. mitraljez i 5 pušaka. Gubici jedinica 5. divizije 2 ranjena i 1 poginuo borac.
 - Na Borovoj glavi i kod s. Draglice (na pl. Zlatiboru) 2. proleterska udarna brigada i dva bataljona 4. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv snaga četničke Cersko-majevičke grupe korpusa. Pred nadmoćnijim i upornim neprijateljem, jedinice 2. divizije su se povlačile, pružajući četnicima vrlo jak otpor. Pred veće je neprijatelj zauzeo s. Senjišta. U borbi je poginulo i ranjeno oko 80 četnika, dok su gubici jedinica NOVJ iznosili: 1 poginuo i 1 ranjen borac.
- 17. maj
 - U s. Cuburama (kod Prokuplja) 3. srpska NOU brigada odbila napad jednog bataljona RZK i protivnapadom ga gonila sve do blizu Niša. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i više ranjenih.
 - Delovi 2. sremskog NOP odreda izvršili neuspeo napad na domobransku posadu (5 oficira i 143 vojnika) u s. Bosutu (kod Srem Rače). Ranjeno je 7 domobrana. Jedan je zarobljen. Gubici 2. odreda: 6 mrtvih i 13 ranjenih boraca.
 - Po dogovoru Operativnog štaba južnomoravske zone i nekih bugarskih oficira, 1. bataljon bugarskog 123. pešadijskog puka iz Lebane pristao da pređe na stranu NOVJ. On je iz Lebane došao na položaj Caričtna i predao se, s naoružanjem, 4. srpskoj NO brigadi koja ga je tu sačekala. Ukupno se predalo 230 vojnika i oficira. Od njih je formiran bugarski partizanski bataljon »Georgi Dimitrov«.
- 17/18. maj
 - Na putu Ilok – s. Sot delovi 2. bataljona 6. vojvođanske NOU brigade posekli 85 tt stubova i pokidali telefonsku žicu.
- 18. maj
 - Kod s. Ostrozuba (blizu Vlasotinaca), od boraca Babičkog NOP odreda i Komande crnotravskog vojnog područja, formirana 12. srpska NO brigada.
 - Kod s. Radijeviča i s. Miševića (blizu Sjenice) jedinice 4. proleterske udarne brigade i 3. srpske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv oko 500 nemačkih vojnika a zatim se povukle ka vrhu pl. Zlatar. Jedinice 2. divizije su imale 3 mrtva i 6 ranjenih boraca.
 - Saveznička avijacija bombardovala Beograd.
- « - i .
- 18/19. maj
 - Kod Niša 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred prešli preko J. Morave i komunikacija i kod s. Camurlije naišli na logor nemačke protivavionske odbrane, kojom prilikom su nemački vojnici zarobili komandanta brigade Vasilija Durovića. narodnog heroja.
- 19. maj
 - Na odseku Prijepolje – s. Kačevo 5. udarna divizija NOVJ, posle borbe protiv delova nemačkog 4. puka »Brandenburg i nemačke legije »Krempler« i četničke Anđrijevičke i Beranske brigade, probila se preko komunikacije Prijepolje – Sjenica i izbila na greben pl. Jadovnika. U tim borbama neprijatelj je imao 124 mrtva, oko 70 ranjenih i 47 zarobljenih vojnika. Zaplenjeni su 3 p. mitraljeza, 50 pušaka, 2 radio-stanice i 15 000 metaka, a uništeni su 1 haubica i fi oklopnih automobila. Jedinice 5. divizije su imale 8 mrtvih i 10 ranjenih boraca.
 - Kod s. Kosatice i s. Praviševa (blizu Prijepolja) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbile napad nemačkih vojnika i četnika. Neprijatelj je imao oko 15 mrtvih i ranjenih, a jedinice 2. divizije – 4 poginula i 5 ranjenih boraca.
 - Delovi 1. bataljona 2. sremskog NOP odreda napali jednu jaču neprijateljsku patrolu koja je palila salaše s. Ilinaca (blizu Sida). Poginula su 2 a zarobljena 3 neprijateljska vojnika, dok su se ostali razbežali. Zaplenjeno su 3 puške i 5 pari vojničkog odela i obuće.
 - Bugarski bataljon, podržan sa 2 aviona, upao u s. Crvenu Jabuku (kod Vlasotinaca) i počeo da pali kuće i da ubija stanovnike. Da bi zaštitila narod i sprečila paljenje, 7. srpska NO brigada je napala ovu bugarsku jedinicu i odbacila je preko Crnog vrha ka Daščanom kladencu. Poginulo je 6 bugarskih vojnika, a oboren je jedan avion, u kome su poginula 2 avijatičara. Gubici 7 brigade: 2 poginula i 14 ranjenih boraca. Neprijatelj je spalio 50 kuća i streljao 52 lica, među kojima i četrnaestoro dece do 7 godina.

- Na Kameničkom visu (kod Niša) obnovljen OK KPJ 7a Niš.
- 20. maj
 - U Pustoj reci završeno formiranje 11. srpske NO brigade.
 - Otpočeo napad 21. divizije NOVJ (bez 5. srpske brigade) na četničku grupaciju (Jablanički, Južnomoravski i Vardarski korpus – ukupno oko 1200 četnika) u G. Jablani. U borbama vođenim do 28. maja u širem rejonu s. Oruglice (kod Lebana), u kojima je od 23. maja uzela učešća i 22. divizija NOVJ (bez 8. srpske brigade), četnička grupacija je razbijena. Po sopstvenom priznanju četničke komande poginulo je 40. ranjeno 41 i zarobljeno 310 četnika, mada su gubici bili veći. Zaplenjeno je. pored ostalog, 15 p. mitraljeza i 142 puške.
 - Kod s. Goračića (blizu Sjenice) 2. proleterska udarna divizija NOVJ, posle kraće borbe protiv nemačkih vojnika, probila se preko komunikacije Prijepolje – Sjenica i izbila na pl. Jadovnik, gde je uhvatila vezu sa delovima 5. udarne divizije i 5. crnogorske udarne brigade 3. udarno divizije NOVJ.
- 20/21. maj
 - Između Sida i s. Adaševaca 2. bataljon 2. sremskog NOP odroda porušio prugu u dužini od oko 500 metara.
- 21. maj
 - Kod Brodareva, posle dvomesečnih borbi i boravka u Srbiji, 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ prešle na levu obalu r. Lima i izbile na oslobođenu teritoriju Sandžaka.
 - Između s. Gibarca i s. Bačinaca (kod Sida) 1. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništila lokomotivu i nekoliko vagona i oštetila jedan most.
- 21/22. maj
 - Prvi bataljon 2. sremskog NOP odreda napao posadu s. Tovarnika (kod Sida) jačine oko 90 žandarma, milicionera i gestapovaca i naneo joj gubitke od 7 mrtvih. Zaplenjene su 4 puške sa 230 metaka i druga oprema. Gubici partizana: 1 mrtav i 2 ranjena borca. Iste noći 2. bataljon je porušio prugu između s. Adaševaca i s. Morovića u dužini od oko 500 metara.
- 22. maj
 - Us. Rlici (kod Kruševca) formirana Komanda kruševačkog vojnog područja.
 - Po naređenju GS NOV i PO za Srbiju rasformiran Rasinski NOP odred a njegovi borci raspoređeni u jedinice 16. srpske NO brigade i Kruševačkog vojnog područja.
 - Us. Rlici (kod Kruševca), na konferenciji predstavnika mesnih NO odbora, izabran privremeni ONO odbor za okrug kruševački.
- 23. maj
 - Kod s. Božinovca i s. Belog Potoka (blizu Knjaževca) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred posle tročasovne borbe prinudili delove četničkog Knjaževačkog korpusa na povlačenje ka s. Skrobnici.
- 24. maj
 - GS NOV i PO za Srbiju naredio Stabu 21. divizije NOVJ da sve jedinice i svi borci osmatraju prisilno spuštanje savezničkih avijatičara i odmah obezbede njihov prihvata i ukažu im pomoć: od mrtvih avijatičara uzeti legitimaciju, oružje i druge stvari a zatim ih sahraniti i to mesto označiti; žive avijatičare i stvari mrtvih avijatičara upućivali GS NOV i PO za Srbiju.
 - Na Bobovom gumnu i kod s. Skrobnice (blizu Knjaževca) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred razbili delove četničkog Knjaževačkog korpusa.
 - Na putu Ruma – Irig delovi 1. sremskog NOP odreda posekli veći broj U stubova.
- 25. maj
 - Jedanaesta srpska NO brigada napala nemački aerodrom kod Leskovca. Posle jednočasovne borbe poginulo je oko 50 a zarobljeno 5 nemačkih vojnika. Uništeno: 7 aviona, avioradionica, hangari, 32 kamiona, 500.000 litara benzina i nekoliko magacina s opremom i aviomunicijom. Zaplenjeno: oko 80 pušaka, nekoliko p. mitraljeza i sanduka s municijom i veća količina drugog materijala i opreme. Brigada je imala jednog ranjenog borca.
 - Us. Vasilju (blizu Knjaževca) 9. srpska NO brigada napala štab četničkog Knjaževačkog korpusa i njegovu prateću četvu i naterala ih u bekstvo, a zatim, posle tročasovne borbe, razbila i ostale četničke jedinice na položajima na Govedarištu. Poginulo je 60 četnika.
 - Na putu s. Kupinovo – s. Obrež (u južnom Sremu) jedinice 1. sremskog NOP odreda posekle 70 tt stubova.

1944. maj

SRBIJA

maj 1944.

26. maj Na položajima Krstac – Siemen (blizu Sokobanje) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred napali četnički Deligradski korpus (oko 1200 četnika) i, u borbi koja je trajala ceo dan, proterali ga ka s. Zubetincu.
27. maj Između Sida i s. Tovarnika minerske grupe fi. vojvođanske NOU brigade miniranjem pruge uništile lokomotivu i nekoliko vagona. Istoga dana su minirale i dva železnička mosta na pruzi Vinkovci – Brčko (na r. Spačvi i r. Brežnici).
U G. Jablanici (kod Lebana) komandant grupe četničkih korpusa u južnoj Srbiji, s jednom grupom četnika, predio se jedinicama NOVJ.
28. maj Između Sida i s. Gibarca delovi Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i 5 vagona transportnog voza s ratnim materijalom. Istog dana, između Rume i s. Kraljevaca, drugi delovi su uništili lokomotivu i nekoliko vagona s trupama.
29. maj U rejonu Cokotinog groba (blizu Kruševca) jedinice četničkog Rasinskog korpusa, potpomognute jednim bataljonom 5. puka SDK, napale 5. srpsku brigadu 21. divizije NOVJ. Napad je odbijen i neprijatelj odbačen ka s. Đunisu.
- 29/30. maj Kod s. Đunisa (na putu Niš – Stalać) 5. srpska NO brigada srušila transportni voz. Poginulo je oko 150 nemačkih i bugarskih vojnika; zarobljeno je 16 bugarskih i 1 nemački vojnik; zaplenjena je veća količina ratnog materijala.
30. maj Između s. Gibarca i s. Baćinaca (kod Sida) delovi Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge uništili lokomotivu i 8 vagona transportnog voza s ratnim materijalom.
- 30/31. maj Treći bataljon 6. vojvođanske NOU brigade izvršio neuspeo napad na s. Jakovo (kod Zemuna) koje su branili folksdojčeri i jedna četa Paveličeve gardijske brigade. Neprijatelj je imao 26 mrtvih vojnika dok su gubici 6. brigade iznosili 7 poginulih i 16 ranjenih boraca.
31. maj Na pruzi između s. Beučina i s. Kamenice (kod Petrovaradina) delovi 6. vojvođanske NOU brigade napali odeljenje ustaša. Poginulo je 11 i ranjeno 6 ustaša a zaplenjeno 5 pušaka sa 250 metaka i druga oprema.
- Maj k. U Jablanici, od bugarskog partizanskog bataljona 'Georgi Dimitrov* i drugih vojnika koji su prišli jedinicama NOVJ, formirana partizanska brigada »Georgi Dimitrovj. Brigada je dejstvovala pod komandom Glavnog štaba NOV i PO za Srbiju do 9. septembra 1944, kada je otišla za Bugarsku.
U jugoistočnom Sremu, od radnika iz Beograda i dobrovoljaca iz Srbije, formiran 2. posavsko-tamnavski partizanski bataljon.
- Maj Oblasni komitet KPJ za Bačku i Baranju preimenovan u Povereništvo PK KPJ za Vojvodinu.